
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKÁ ŠKOLA

Kč 15,–

10 červen
2003–4
66. ročník



**Ledvinovník západní/Obličkovec západní
(*Anacardium occidentale*)**

Endemit tropické Brazílie z povodí Amazonky. Stálezelený strom, vonné květy v terminálních latách. Nepravý plod tvaru hrušky nese na svém konci vlastní plod – ořech s chutným semenem (kešu oříšek). Nepukává skořápka ořechu obsahuje smolnatý olej – kardol.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

Litomyšl 2004	2
Postavení odborného zemědělského školství po vstupu ČR do EU	3
Konala sa konferencia	7
Výročná správa	7
Školní závody	11
Přístupy k tvorbě projektů určených k využívání finančních prostředků z fondů EU	12
Informační centrum Evropské unie	13
Představujeme vám	14
Druhý běh akreditace privátních poradců	15
Projekt ENERSOL CZ	16
Program pro mládež	17
S Ediem po stopách Keltů	18
Systém HACCP	19
Studijní program „Hygiena, technologie a ekologie potravin“ ...	20
Možnosť riešenia voľného prístupu k Internetu	21
SOU zemědělské z Podbořan v Číně	21
Nezáujem praxe	22
Účast studentů Střední zemědělské školy Žatec v krajském kole SOČ	23
Květináři ze SOU a OU Opočno v kostelíku a na Floře	23
Den Země	23
Dřevorubec Junior 2004	24
Historie Středního odborného učiliště zemědělského v Horních Heřmanicích	24
Svět barev a květinové krásy	24
Spoluzakladatel českého chemického názvosloví se narodil na Plzeňsku	26
McCORMICK – Chicago, USA	26
Jízdy zručnosti 2004	28
Celoroční obsah	30
Kalendář významných kovářských akcí	32

Litomyšl 2004

soutěž zemědělských škol na národní výstavě hospodářských zvířat

Už po šesté si přijeli do Litomyšle zasoutěžit žáci ze zemědělských škol v odborných vědomostech a dovednostech chovu zvířat.

Čtyřlenná družstva z 12 škol se 13. května utkala ve 4 tématech: obecný chov zvířat, genetika, mléko – maso, aktuality zaměřené na vstup ČR do EU. V předstihu byly vyhlášené i soutěže literární, fotografická a výtvarná – přímo na výstavišti si i ostatní žáci vyzkoušeli své znalosti v písemném testu k EU a v testu na téma „moudrost našich předků v přísloví a pořekadlech“.

Den zemědělské mládeže, jak byl první den národní výstavy pojat, přinesl všem mladým návštěvníkům odborné poznatky, nové zkušenosti, kulturní zážitky i radost z vítězství.

Vítězná družstva

1. místo SZeŠ Olomouc
2. místo SOŠ České Budějovice
3. místo SZeŠ Lanškroun

Vítězové jednotlivých disciplín

- | | |
|-----------|---------------------------------|
| I. téma | Zuzana Špundová, SZeŠ Olomouc |
| II. téma | Miroslav Trunda, SZeŠ Lanškroun |
| III. téma | Milan Hejný, VOŠ a SZeŠ Tábor |
| IV. téma | Bořek Fikar, SOŠ Hradec Králové |

V literární části umělecké soutěže byla nejlépe hodnocena práce Šárky Pravdové, SOŠ České Budějovice, ve foto-

grafické části zaujal Daniel Burda, SZeŠ Havlíčkův Brod a ve výtvarné části Michaela Malcherová a Marek Sklenka, SOŠ Vyškov.

S názory soutěžících, pedagogického doprovodu a s podrobným programem soutěží i celého Dne zemědělské mládeže vás seznámíme v zářijovém čísle nového ročníku Zemědělské školy.



Na snímcích Ing. Josefa Kořínka si můžeme prohlédnout nastoupená soutěžní družstva žáků v aukční hale výstaviště při slavnostním vyhlášení výsledků, foto z expozice zvířat a poradenský stánek s prodejem odborných publikací Ústavu zemědělských a potravinářských informací, Praha





Postavení odborného zemědělského školství po vstupu ČR do EU

Odborné zemědělské, lesnické a veterinární vzdělávání má v systému odborného vzdělávání specifické postavení. Přípravenost absolventů a jejich adaptabilita na trhu práce vyžaduje poměrně široký záběr tohoto vzdělávání.

Koncepce agrární politiky po vstupu ČR do EU, vycházející ze zásad Evropského modelu zemědělství, postaví i před zemědělské školství nové úkoly. Má-li být české zemědělství finančně podporováno z prostředků EU, bude muset Evropský model zemědělství i realizaci Koncepce agrární politiky ČR dodržovat. Úvahy o tom, zda odborné zemědělské vzdělávání především v odborné složce vzdělávání se má přizpůsobit změnám v zemědělském sektoru či ne, jsou tedy zcela na místě.

Vzhledem k výrazně se měnícím podmínkám v českém zemědělství i v rozvoji venkova vyvstává otázka, zda postačí úpravy v odborné složce vzdělávacích programů, nebo bude potřebná postupná inovace existujících vzdělávacích programů.

O vyjádření, jak by mělo zemědělské školství reagovat na změny v českém zemědělství po vstupu do EU, byl požádán dlouholetý a zkušený odborník z úseku zemědělského vzdělávání pan Ing. Zdeněk Hradil z Národního vzdělávacího ústavu Praha, který na závěr tohoto článku odpovídá na položené otázky.

Nejdříve ve stručnosti: co je podstatou Evropského modelu zemědělství a Koncepce agrární politiky ČR po vstupu do EU.

Koncepce agrární politiky po vstupu ČR do EU vychází ze situace, ve které se český agrární sektor nachází v počátečním období po vstupu do EU. Základním cílem koncepce předvstupního období bylo zastavit snižování rozměru českého zemědělství, čehož bylo v podstatě dosaženo. Produkční rozměr zemědělství ČR v období 1998 až 2003 dále poněkud poklesl, avšak v podstatně menší míře než v předchozích letech. Pokračoval pokles počtu pracovníků v zemědělských podnicích v průměru o více než 5 % ročně (zejména v podnicích právnických osob) a snižoval se i podíl zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství. Podniková struktura je nadále ve srovnání s EU velmi specifická a vyznačuje se mimořádně vysokým podílem velkých podniků právnických

osob, hospodařících převážně na půdě individuálních vlastníků a státu.

Vzhledem k rychlejšímu úbytku pracovníků v porovnání s vývojem produkce zvyšovala se v zemědělství produktivita práce. To se však neprojevovalo ve vývoji mezd, které v tomto odvětví ve srovnání s národohospodářským průměrem nadále výrazně zaostávaly. V souladu s celosvětovými a evropskými trendy a s naléhavostí domácích problémů koncepce reaguje na potřebu odstartování zásadní přeorientace zemědělské politiky ČR. Jde o podstatné posílení environmentálních, sociálních a ekonomických principů trvale udržitelného českého zemědělství. Konkurenceschopnost českého agrárního sektoru při pokračující globalizaci je koncepčně stimulována do produkce, která zohledňuje stále sílící požadavky spotřebitelů na bezpečnost potravin a na environmentální a k pohodě zvířat přihlížející způsoby výroby. Koncepce zároveň vytváří předpoklady, aby se zemědělství stalo integrální součástí a páteří rozvoje venkovských oblastí a zlepšování kvality života venkovské populace, včetně podmínek pro diverzifikaci činností zemědělských podniků podle místních podmínek.

Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU reaguje na klíčové současné i budoucí problémy a výzvy spojené se zemědělstvím na celosvětové, evropské i domácí úrovni. Koncepce agrární politiky ČR musí být kompatibilní s principy a opatřeními Společné zemědělské politiky EU ve vztahu k zemědělství, bezpečnosti potravin, životnímu prostředí a rozvoji venkova.

Evropský model zemědělství

EU se v důsledku rozšíření stane největším světovým producentem, vývozcem a dovozcem agrárních produktů. Strategie EU v dané oblasti je založena na tzv. Evropském modelu zemědělství, který spočívá na čtyřech pilířích:

1. Celoplošně provozované multifunkční zemědělství, konkurenceschopné v produkci soukromého zboží a zároveň šetrné k životnímu prostředí. (Multifunkční zemědělství je takové zemědělství, které produkuje kromě tradičních komodit – obilí, mléko, maso apod. i tzv. nekomoditní výstupy – například čistší vodu, lepší podmínky pro biodiverzitu, zaměstnanost venkova, údržbu krajiny a výrobky nezemědělských činností – v rámci diverzifikace).

2. Zemědělství založené na malém a středním podnikání rodinného typu.
3. Provázání rozvoje zemědělství s rozvojem venkova.
4. Produkce kvalitních potravin při respektování stále přísnějších standardů jejich bezpečnosti a způsobů jejich výroby.

Evropský model zemědělství jako odraz „neobchodních zájmů“, EU ve vztahu k třetím zemím tak reaguje na základní požadavek, kterým je rozvoj sociálně vyváženého a trvale udržitelného zemědělství, a který zároveň přispívá k uchování a zvelebování evropské zemědělské kulturní krajiny a historicky vyvinuté struktury venkova. Zachování kulturní krajiny, obnovování biodiverzity a ochrana půdy a vody po dlouhodobém působení industriálně orientovaného zemědělství a zachování venkova představují základní dlouhodobé cíle EU v této oblasti. Rozvoj venkova se postupně stává v EU stejnou prioritou jako rozvoj zemědělské prvovýroby.

Evropské zemědělství (spolu s lesnictvím) má vysoký potenciál produkce biomasy pro nepotravinářské užití, zejména pro výrobu energie. Cílem EU je neustále zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů energie náhradou za zdroje energie z neobnovitelných zdrojů.

Tolik stručně k dlouhodobějším cílům Evropské unie.

Koncepce agrární politiky České republiky vychází ze stavu zemědělství před vstupem do EU. Zemědělství spolu s lesnictvím a vodním hospodářstvím je absolutně největším uživatelem půdy ČR. Zemědělsky využívaná plocha je evidována na 54,2 % celkové rozlohy ČR tj. 4 273 000 ha. Vodní plochy zaujímají 160 tisíc ha, z toho rybníky a ostatní malé plochy 52 tisíc ha. Drobné vodní plochy představují asi 60 tisíc km. Kolem 60 % zemědělské půdy se nachází v horských a podhorských oblastech nebo je horší kvality. Podíl trvalých travních porostů (TTP) na zemědělské půdě je přitom s ohledem na přírodní a klimatické podmínky neúměrně nízký (22,7 %) v porovnání s 35–50 % v zemích EU s přibližně stejnými přírodními a klimatickými podmínkami. Způsob zemědělského využití půdy, krajiny významně ovlivňuje kvalitu vodní složky životního prostředí a průtok vody v krajině.

Zemědělství ČR se svou orientací na industriální, intenzivní výrobu se stalo jedním z významných plošných i bodových znečišťovatelů půdy a podzemní i povrchové vody. Podle tzv. nitrátové směrnice EU je proto 42 % zemědělské a 36 % celkové výměry ČR zařazeno do tzv. zranitelných oblastí dusíkem (ZOD) se zvýšenými nároky na zemědělské hospodaření ve vztahu k vodní složce životního

prostředí. Dodržování ochrany životního prostředí bude i po vstupu do EU kontrolovat stát, k tomu však přibudou i kontroly z unie a sankce za porušování předpisů budou pro podniky tvrdé.

Situace, problémy agrárního sektoru a agrárního trhu

Současný zemědělský výrobní potenciál ČR v podstatě výrazně převyšuje domácí poptávku. Zemědělství však má značný potenciál k produkci surovin pro nepotravinářské využití, zejména jako obnovitelných zdrojů energie.

Zemědělská výroba se na rozdíl od EU realizuje v podmínkách mimořádně vysoké koncentrace výrobních zdrojů. Asi 75% zemědělské půdy obhospodařuje 5 % podniků. Drtivá většina půdy je v podnicích (v průměru více než 90 %) pronajímána od soukromých vlastníků a státu. Pro budoucnost je důležité, že stát hodlá privatizovat asi 500 tisíc ha zem. půdy.

Potravinářský průmysl ČR má stále značný přebytek výrobních kapacit v porovnání s nabídkou domácích surovin.

Ekologické zemědělství je dostatečně rozvinuto a zaujímá asi 5 % zem. půdy ČR. Není však přiměřeně rozvinuta produkce výrobků tohoto zemědělství.

Strategie a cíle koncepce zemědělské politiky ČR

Musí reagovat na globální, evropské i specificky české vývojové problémy a výzvy. Ve vztahu ke globálním problémům jde o zabránění opouštění zemědělské půdy, které by bylo provázeno jejím jiným nežádoucím využitím. Ve vztahu k evropským problémům jde o zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských a potravinářských výrobků, o zachování zemědělské kulturní krajiny, o hlubší propojení zemědělství s rozvojem venkova a rozšíření nepotravinářského využití zemědělské produkce zejména jako obnovitelných zdrojů energie. To vše s přihlédnutím k nezbytné restrukturalizaci a modernizaci zemědělství a potravinářského průmyslu ČR.

Koncepce nevymezuje kvantitativní cíle např. produkčního rozměru ČR, nýbrž podmínky, ve kterých se budou nacházet soukromé podniky agrárního sektoru ČR, a kterým se každý soukromý podnikatelský subjekt musí či může podle svých podmínek přizpůsobit. Při respektování tradiční produkční funkce zemědělství je ambicí koncepce zemědělské politiky ČR po vstupu do EU prohloubit žádoucí změny a odstartovat řešení nových vývojových pro-

blémů. Koncepce zemědělské politiky po vstupu do EU je podporována dominantní vizí rozvoje multifunkčního zemědělství a venkova ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA – VODA – BIODIVERZITA – VENKOV, která je v průniku s globálními a evropskými cíli orientována na tyto hlavní cíle:

1. Zachování přiměřené zaměstnanosti v zemědělství a zlepšení životní úrovně zemědělské populace (jako součásti venkovské populace) snižováním důsledků zvýšené rizikovosti podnikání v zemědělství a stimulováním multifunkčního charakteru zemědělství, včetně diverzifikace zemědělství do nepotravinářských užití zemědělské produkce a do nezemědělských činností venkova.
2. Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářského průmyslu ČR vůči stávajícím i nově vstupujícím zemím EU a třetím zemím.
3. Snižování rizik opouštění zemědělské půdy, zlepšování scenerické hodnoty a rekreační funkce zemědělské kulturní krajiny a vesnice, včetně zvyšování rekreační hodnoty zemědělských vodních ploch a uchování národního kulturního dědictví, krajinných celků a zemědělské venkovské architektury.
4. Zvyšování schopnosti zemědělsky užívaných ploch zadržovat vodu stimulováním přeměny orné půdy na trvalé travní porosty, urychlením pozemkových úprav a revitalizací zemědělských vodních toků.
5. Zlepšení kvality a čistoty povrchových a podzemních vod, které přicházejí do styku se zemědělstvím, také s ohledem na ochranu biologických vlastností a kvality půdního fondu ČR.
6. Soustavné zvyšování biologické rozmanitosti, kvality a biotopické hodnoty zemědělského půdního fondu ČR, včetně zalesňování dlouhodoběji nevyužívané zemědělské půdy nejhorší kvality.
7. Zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie ze zemědělství na celkové spotřebě energie v ČR a postupné směřování k „energetické soběstačnosti“, venkova z obnovitelných zdrojů.

Očekávané dopady koncepce zemědělské politiky ČR po vstupu do EU na agrární sektor a venkov ČR

Ve vztahu k podmínkám evropského i světového trhu si zemědělství ČR i po vstupu zřejmě zachová konkurenceschopnost především u komodit, které nejsou výrazněji závislé na kvalitě lidské práce a technologické úrovni. Větší rizika lze očekávat u komodit, které jsou na daných faktorech více závislé. Konkurenceschopnost se tak prosazuje u většiny rostlinných produktů (zejména u obilovin a olejnin).

Ve střednědobém horizontu nedojde k výraznějším změnám v rozměru zemědělské výroby ČR. Vysoké přímé podpory spojené s relativně měkkými podmínkami jejich

poskytování a programy nepotravinářského užití zemědělské produkce využijí zemědělské podniky spíše k rozšíření a zvýšení produkce zejména u obilovin a olejnin pro jejich nepotravinářské užití.

Za předpokladu využití podmínek poskytování podpor (tzn. i přesunu části chovu skotu z nížin do podhorských a horských oblastí) může české zemědělství také překonat bariéry produkčních limitů a rozšířit chov skotu, ovcí a koz včetně produkce mléka a masa. K většímu poklesu může dojít u produkce prasat a drůbeže, avšak při využití zahraničních investic i v těchto odvětvích lze očekávat ještě v daném horizontu mírné zotavení. Rizikovou se může stát i produkce brambor, zeleniny a ovoce, a to zejména v důsledku konkurence producentů z jiných nově přistupujících zemí, především Polska.

Struktura zemědělského půdního fondu by se měla změnit přeměnou části orné půdy zejména v oblastech LFA na TTP. Jednu z překážek této změny a obecně i širšího využívání agroenvironmentálních programů, představuje privatizace státní půdy a postoje vlastníků půdy.

•

Otázky položené k problematice zemědělských škol v nových podmínkách, na které odpovídá pan Ing. Zdeněk Hradil.

1. *Koncepce agrární politiky po vstupu do EU i Evropský model zemědělství klade mimořádný význam na rozvoj sociálně vyváženého a trvale udržitelného zemědělství, které přispívá ke zvelebování zemědělské evropské kulturní krajiny a historicky vyvinuté struktury venkova, obnovení biodiverzity, ochrany půdy a vody a zachování venkova. Dávají stávající vzdělávací programy dostatek prostoru pro realizaci uvedených cílů?*

Promítnutí změn vyplývajících ze vstupu ČR do EU v oblasti agrární politiky není možné pro sféru odborného vzdělávání chápat jako jednorázovou záležitost. Jde o složitý proces, který již probíhá a bude průběžně pokračovat. Vzdělávací programy byly v minulých letech postupně inovovány a to nejen co do obsahu, ale i co do formy tak, aby vytvářely větší prostor pro jejich plynulé přizpůsobování novým odborným požadavkům (a tedy i důsledkům nové agrární politiky) přímo na školách. Těchto možností je třeba plně využívat, i když jsou limitovány časovým omezením vyplývajícím ze stanovených proporcí učebních plánů, především daným podílem všeobecného a odborného vzdělávání. K zásadnějším změnám dojde zaváděním rámcových vzdělávacích programů, s jejichž přípravou pro vybrané obory vzdělání

bylo započato, a která bude pokračovat nezávisle na běžných inovacích současných učebních dokumentů.

2. *Koncepce agrární politiky i Evropský model zemědělství kladou do jedné roviny podporu zemědělství a venkova. Jak je zemědělské odborné školství připraveno na zajišťování odborných pracovníků pro nové úkoly vyplývající z Koncepce agrární politiky ČR i Evropského modelu zemědělství?*

Osobně se domnívám, že naše zemědělské školství je schopno v nově navržené soustavě oborů vzdělání připravit kvalitní odborné pracovníky pro zajišťování většiny nových úkolů vyplývajících z koncepce agrární politiky ČR odvozené z evropského modelu zemědělství. Přesto považujeme za potřebné toto tvrzení prověřit. K tomu má NÚOV v úmyslu využít svých poradních orgánů – oborových skupin pro zemědělství a lesní hospodářství. V průběhu roku 2004 mají být za pomoci expertů zpracovány studie zaměřené na posouzení vývojových trendů ve skupinách příbuzných povolání a jejich souladu s odpovídajícími obory vzdělání pro období po vstupu ČR do EU. Při těchto pracích se bude vycházet také z návrhu tzv. „Integrovaného systému typových pozic“ (ISTP) vytvářeného v gesci MPSV ČR. O dosažených výsledcích budou školy informovány.

3. *Koncepce agrární politiky ČR nestanovuje například produkční rozměr zemědělství, ale podmínky ve kterých se budou nacházet podniky agrárního sektoru ČR. V podstatě to znamená ve vhodných podmínkách zachovat tradiční produkční funkci zemědělství. V podmínkách méně příznivých (LFA) bude dominantní podpora rozvoje multifunkčního zemědělství. Měly by tedy školy působící v produkčních oblastech a v méně příznivých mít rozdílnou náplň v odborné složce vzdělávání?*

Vzhledem ke stále se měnící situaci na trhu práce a očekávaným změnám agrární politiky i nutnosti přizpůsobování používaných technologií novým podmínkám je podle mého názoru nezbytné připravovat většinu absolventů zemědělských oborů tak, aby získali široký odborný základ a byli vybaveni potřebnými obecně použitelnými kompetencemi. Pro diferencování obsahu výuky podle regionálních potřeb mohou školy v rámci současných učebních dokumentů využívat jednak možnosti inovačních úprav učiva jednotlivých předmětů (do 30 % rozsahu), jednak zařazovat vhodné výběrové, případně volitelné předměty. Při vytváření školních vzdělávacích programů budou moci podle svých podmínek přiměřeně upravovat časové proporce rámcovým vzdělávacím programem vymezených obsahových okruhů učiva (při zachování stanoveného minima vyučovacích hodin na daný předmět) a účelně používat vymezené disponibilní hodiny.

4. *Je podle vašeho názoru odborná složka stávajících vzdělávacích programů postačující k zajišťování nových úkolů i k uplatňování absolventů ve službách pro zemědělský sektor?*

Problematika přípravy absolventů pro uplatnění ve službách pro zemědělský sektor souvisí s novou a značně složitou širší problematikou rozvoje venkova. Zatím co příprava absolventů pro uplatnění v produkci tradičních zemědělských komodit by při realizaci nezbytných inovací vzdělávacího procesu neměla činit větší obtíže, uplatnění absolventů v dalších složkách multifunkčního zemědělství je novým požadavkem, jehož splnění bude třeba urychleně dořešit. I když pro některé služby v zemědělství připravovaly i dosavadní zemědělské obory, struktura oborů podílejících se na rozvoji venkova bude nepochybně širší a bude přesahovat i za rámec současných zemědělských oborů. K většímu prolnutí bude zjevně docházet i mezi zemědělskými (lesnickými) a ekologickými obory. V tomto směru bude třeba hranice požadavků na zemědělské obory teprve přesněji vymezit. Také k tomu by měly přispět studie zmíněné v bodu 2.

5. *Jak by podle vás mělo reagovat zemědělské odborné školství na v podstatě zásadní přeorientaci zemědělské politiky ČR?*

Domnívám se, že souběžně s centrálně probíhajícím teoretickým vyjasňováním problémů souvisejících s pedagogikou transformací nové zemědělské politiky ČR do náplně zemědělských (lesnických) oborů, by se samotné zemědělské (lesnické) školy měly zaměřit v rámci svých legálních možností především na operativní přizpůsobení platných učebních dokumentů výše uvedeným novým potřebám při současném zohlednění regionálních podmínek. Souběžně s tím by mělo vedení škol věnovat značnou pozornost zásadám nové kurikulární politiky, aby školy byly připraveny pro kvalifikované rozpracování rámcových vzdělávacích programů do podoby funkčních školních vzdělávacích programů. To předpokládá především využít všech dostupných možností k seznamování vyučujících jak s nově publikovanými informacemi z kurikulární oblasti, tak s odbornou problematikou související s rozpracováním koncepce agrární politiky. Vzhledem k tomu, že máme na školách převážně obětavé a odborně zdatné vyučující, jsem přesvědčen, že zemědělské školství jako celek nové složité úkoly úspěšně zvládne.

Redakce Zemědělské školy by přivítala příspěvky k uvedené problematice i od pedagogů odborných zemědělských škol. V následujících číslech bude pro jejich příspěvky ponechán dostatečný prostor.

KU

Konala sa konferencia...

V dňoch 31. 3. – 1. 4. 2004 sa konala v Kežmarských Žľaboch konferencia **Združenia pracovníkov poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych škôl a školských hospodárstiev v SR**. Prezentovalo sa tu 28 štatutárnych zástupcov škôl, školských hospodárstiev a školských lesov zo 42 platných členov, hostia z Ministerstva školstva SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Agroinštitútu Nitra, českej Asociácie vzdelávacích zariadení, čestný predseda Asociácie riaditeľov SOU a vedúcich SPV v rezorte pôdohospodárstva SR a zástupcovia samosprávnych krajov. Na konferencii okrem iného odzneli i nasledovné príspevky:

Výročná správa

konferencie Združenia pracovníkov poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych škôl a školských hospodárstiev v SR za rok 2003

Činnosť koordinačného výboru

Koordinačný výbor sa od predchádzajúcej konferencie združenia konanej 24. marca 2003 v Podhájskej zišiel pri riešení aktuálnych úloh združenia štyrikrát.

15. mája 2003 v Žiline na pracovnom rokovaní MŠ SR, ŠIOVu, samosprávnych krajov, MP SR a SPF k aktuálnym problémom v oblasti účelovej hospodárskej činnosti školských hospodárstiev. K hlavným výsledkom rokovania môžeme zaradiť nielen proklamáciu snahy o zachovanie školských hospodárstiev (ŠH), individuálneho riešenia v každom samosprávnom kraji, návrhov ďalších krokov pri vysporiadaní správy nehnuteľného majetku medzi samosprávnymi kraji a SPF ale i nájdenie finančných prostriedkov a určenie normatívu týchto prostriedkov školským hospodárstvám pre rok 2003.

27. augusta 2003 sa KV združenia zišiel na zasadnutí v Smoleniciach. Po zmapovaní situácie na školách a ŠH v jednotlivých samosprávnych krajoch, boli mimo iných určené vo forme uznesení úlohy – požiadať odbor kontroly MŠ o preverenie prerozdelenia normatívneho príspevku na žiaka pre ŠH z dôvodu jeho meškania v niektorých samosprávnych krajoch. Taktiež bola určená úloha požiadať MŠ SR o spoluprácu s MP SR pri hľadaní možností kompenzácie strát spôsobených suchom.

12. decembra 2003 sa KV združenie na zasadnutí v Trnave zaoberal hlavne otázkami neúspešnosti snahy zaradiť výkaz o ŠH do štatistického zisťovania MŠ SR z dôvodu nesúhlasu Štatistického úradu SR. O toto zaradenie z dôvodu definovania finančných prostriedkov na účelovú činnosť ŠH ako rozpočtovaných nákladov MŠ SR žiadal KV združenia ešte v predchádzajúcom roku. Za prítomnosti čestného predsedu Asociácie riaditeľov SOU a vedúcich SPV v rezorte pôdohospodárstva SR – Ing. Horvátha bol predložený návrh na ďalšiu užšiu spoluprácu Asociácie a nášho Združenia. S Ing. Majerníkovou sme prerokovali nutnosť vypracovania jednotného organizačného poriadku súťaží organizovaných členmi Asociácie riaditeľov SOUP a členmi nášho Združenia ako formy realizácie Dohody o zabezpečovaní odborných súťaží medzi MP SR a MŠ SR č. 1749/02–100.

23. januára 2004 KV Združenia na zasadnutí v Ivanke pri Dunaji dostal celkovú informáciu o postupnosti krokov pri neúspešnej snahe o získanie finančných prostriedkov na kompenzáciu strát spôsobených suchom v ŠH v roku 2003 vo výške 13 mil. 24 tisíc Sk, a bol oboznámený s odpoveďou ministra školstva SR Martina Fronca na túto požiadavku. Po zmapovaní aktuálnej situácie na našich školách a ŠH sa KV zaoberal otázkami celkového systému činnosti v súvislosti so zlepšením prenosu informácií na úrady samosprávnych krajov, otázkou významu a postavenia Združenia po prechode SOU rovnakého zamerania pod jedného zriaďovateľa a pri vzniku združených škôl.

Členovia KV vzhľadom na skutočnosť, že všetky SOU poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesníckeho zamerania združované Asociáciou riaditeľov SOUP prešli pod rovnakého zriaďovateľa ako školy nášho Združenia a teda zjednotil sa nielen prístup, ale i prežívané každodenné problémy, dospeli k názoru, že nadišiel čas hovoriť o spojení našich dvoch organizácií. Význam spojenia by spočíval vo vytvorení jednotnej organizácie s väčšou silou – zastupujúcou väčší počet škôl, presadzujúcou rovnaké riešenia, ktoré by tým mohli byť prijateľnejšie pre zriaďovateľa – samosprávne kraje. Zvýšila by sa akceptácia našich spoločných požiadaviek MŠ SR a tiež MP SR až po vypracovanie a predloženie návrhu zmluvy o spolupráci. Zásadnou však zostáva otázka dobrovoľnosti zo strany členov Združenia i Asociácie. Preto by som bol rád, keby sa zástupcovia Asociácie k tomuto návrhu vyjadrili. O rovnaké vyjadrenie žiadam i členov nášho Združenia. Rovnaké kroky vedúce k spojeniu za vzniku jednotnej Asociácie vzdelávacích zariadení pro rozvoj venkovského priestoru sa uskutočnili aj

v Českej republike. Preto som rád, že môžem medzi nami privítať reprezentatívne zastúpenie Výkonnej rady tejto asociácie, nielen preto, aby sa mohli poučiť na ich skúsenostiach, ale i preto aby sme po rokoch znova nadviazali na predchádzajúce skúsenosti dobrej spolupráce. Podobnosť problémov ale i riešení v poľnohospodárskom školstve oboch krajín dáva predpoklad, že i po vstupe do EÚ budú naše kontakty nadštandardné.

Napriek trocha väčšej zložitosti vyplývajúcej z organizačnej štruktúry, môžeme pozitívne hodnotiť spoluprácu vo Zväze školských asociácií a združení SR, kde sme vstúpili v predchádzajúcom roku a minulom roku sme sa stali členom prezídia. Tento zväz združuje v súčasnosti zástupcov takmer 800 škôl rôzneho typu a zamerania a má podpísanú dohodu o spolupráci s ministrom školstva. Príkladom úspešného spolupôsobenia je okrem iného aj napriek pôvodným negatívnym reakciám zo strany ministerstva, zavedenie zápisného lístka k prijímaciemu konaniu.

KV združenia okrem spomínaných úloh a uznesení, za predchádzajúci rok plnil i úlohy ďalšie, ktoré budú uvedené v ďalších častiach správy.

Sekcia škôl

Aj v roku 2003 pokračovala reforma štátnej správy a samosprávy a významné legislatívne zmeny z dôvodu ktorých môžeme súbežne prebiehajúcu reformu v školstve označiť za najväčšiu v školskom systéme od roku 1989. Na v predchádzajúcom roku prijatý novelizovaný Zákonník práce a Zákon o verejnej službe spojený s prechodom zriaďovateľskej pôsobnosti pod samosprávne kraje, nadviazali ďalšie novelizované a nové zákony. Takouto novelou bol zrušený nárok na polovicu 13. platu v roku 2003 a postupné narastanie ďalšieho platu. Toto v súvislosti s výškou platov zakotvenou v tarifnej tabuľke a minimálnou výškou osobných príplatkov (6 a 2 %) podpísanou v kolektívnej dohode, pôsobilo demotivačne a riaditeľom škôl dalo iba minimálnu možnosť oceniť učiteľov, od ktorých chceme na našom type škôl i veľa práce nad rámec priamej vyučovacej povinnosti. Opakovaným uplatnením výnosu MŠ SR č. 293/2002–9 o normatívnom spôsobe určovania počtu zamestnancov, ktorý naše školy priam diskriminoval a ktorý sme toľko kritizovali a pripomienkovali sa naše školy dostali až do situácie, keď školy nemali ani na tarifné platy učiteľov vyučujúcich všetky povinné vyučovacie predmety. Táto chyba sa musela riešiť až dodatočnými opatreniami na úpravu rozpočtov v spolupráci so zriaďovateľmi. Taktiež finančné poddimenzovanie prevádzky našich škôl, keďže

sa väčšinou jedná o rozsiahle budovy a areály vybudované bez ohľadu na energetické úspory a zabezpečujúce veľké množstvo súvisiacich činností, viedlo k problémom pri zabezpečovaní základnej údržby. Naše školy v niektorých samosprávnych krajoch takto zostali na zozname dlžníkov a do dnešného dňa márne čakajú na financie sľúbené MŠ SR na oddĺženie. Dlho, až k záveru roka, sme čakali na ďalšie významné právne normy. Zmenu, ktorú pociťuje každý z nás cez vlastnú peňaženku a samozrejme i cez financovanie škôl, je zákon o jednotnom zdanení.

Veľmi živo bolo komentované zverejnenie Zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe a samospráve, ktorý po novom definuje úlohy a právomoci všetkých stupňov a zložiek štátnej správy a samosprávy v školstve. Prínosom je určité zjednotenie školskej legislatívy, najdiskutovanejším však určite bolo posilnenie kompetencií rád škôl a obmedzenie funkčného obdobia riaditeľov. Zákonom sa však nepodarilo odstrániť dvojkoľajnosť pri riadení a financovaní škôl a veľké množstvo nespokojných úradníkov, ktorí do tohto procesu zo zákona zasahujú. Našťastie nie vo všetkých samosprávnych krajoch je situácia rovnako zlá. Zákon tiež z nášho pohľadu umožňuje až prílišnú toleranciu k dodržiavaniu školskej legislatívy na neštátnych školách pričom vydávajú vysvedčenia s rovnakou platnosťou a štátnou zárukou.

Zákon najviac ovplyvňujúci každodenný život škôl a zároveň prinášajúci najväčšiu systémovú zmenu, je Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, s prechodom na financovanie na žiaka. Má byť preukaznejší, adresnejší, spravodlivejší a demokratickejší. Všetci sme ho takto i očakávali. Po zverejnení však vyvolal ešte veľa otáznikov a diskusií, pretože veľa krokov pri jeho uplatnení umožňuje spochybniť preukaznosť, adresnosť, spravodlivosť i demokratickosť.

Pochybnosti ba až strach v očiach riaditeľov škôl a zriaďovateľa vyvolalo zverejnenie Nariadenia vlády SR č. 2/2004 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia. Zaradiť všetky typy odborných škôl pod jediný normatív je i pri možnosti 20 % kompenzácie nešťastné riešenie. Rovnako sú na tom napriek rokmi overovaným a potvrdzovaným koeficientom náročnosti i stredné odborné učilištia. Všetko toto posilňuje výška celkového normatívu, ktorá napriek akýmkoľvek snahám zriaďovateľa dáva iba jedno riešenie – redukovať sieť škôl a nariadení na základe nedostatku financií. Pri viazanosti rozpočtu na 80 % miezd a 75 % prevádzkových nákladov majú niektoré školy pokles rozpočtov oproti minulému roku pred rozpočtovaním aj o 40 %.

Taká istá, ak nie ešte horšia, je situácia i v školských zariadeniach a domovoch mládeže pri našich školách. Pretože napríklad príspevok 15 Sk na jedno hlavné jedlo žiaka nepokrýva ani mzdové náklady bez energií a znamená zrejme zrušenie jedálne a prechod na hamburgery z automatov. O niečo jednoduchšie a realizovanejšie sú novo prijaté Zákony č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme a naň nadväzujúci Zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní...

Ani tu sa však nepodarilo odstrániť najväčší nedostatok, pretože zverejnená tabuľka tarifných platov naďalej fixuje pedagogických i nepedagogických zamestnancov hlboko pod priemerný zárobok v celej spoločnosti.

Nedoriešená zostáva otázka poistenia žiakov pri školských úrazoch. Žiaci nášho typu škôl vďaka oveľa širšiemu rozsahu výkonu manuálnych činností pri cvičeniach z odborných predmetov a samostatného predmetu prax majú väčšiu pravdepodobnosť úrazov. Tieto však po zániku Slovenskej poisťovne a jej spojení s poisťovňou Alianz nie sú odškodňované, pretože poisťovňa Alianz neprevzala zodpovednosť, podľa skôr podpísanej zmluvy s MŠ SR. Znova musíme MŠ SR požiadať o riešenie tohto problému, pretože takto musia školy školské úrazy odškodňovať z prostriedkov na prevádzku školy, ktoré sú aj tak nedostatočné.

Aj napriek všetkým týmto problémom prebieha vyučovací proces na školách nerušené a neprenáša sa ani do poklesu aktivít našich škôl.

Na mnohých školách sa uskutočnili súťaže praktických zručností, jazykové súťaže, prehliadky stredoškolskej odbornej činnosti, olympiády. Víťazi postupovali do krajských kôl i celoslovenských súťaží, kde sa ako žiaci poľnohospodárskych a lesníckych škôl určite nestratili.

Niektoré súťaže v našich odbornostiach majú celoslovenský charakter, ba mnohé z nich i medzinárodnú účasť. Takto môžeme charakterizovať napríklad Victóriu Régiu so súťažou v aranžovaní organizovanú SZÁŠ Piešťany, súťaž Mladý poľnohospodár organizovanú SPoŠ Michalovce, súťaž Mladý chovateľ organizovanú SPoŠ Nitra a hlavne včera ukončenú Súťaž o mlieku tentokrát v Michalovciach. Veľmi dobre môžeme hodnotiť súťaže hodnotiteľov Slovenského strakatého plemena, súťaže v orbe, maľovaní kraslíc, strihaní stromkov a viniča či ďalšie prezentačné akcie ako sú dni otvorených dverí, vianočné trhy, výstavy študentských spoločností. Prezentujeme takto nielen úroveň našich škôl pri príležitosti rôznych výročí, napr. SPoŠ Holíč oslávila v minulom roku 80. výročie, ale hlavne um a zručnosť našich žiakov.

O úspešnosti našej práce informujeme prostredníctvom Slovenského chovu, časopisu Naše pole, Magazín chovateľa ale i Zemědělské školy – Pôdohospodárskej školy. Tu informujeme odbornú a ostatnú čitateľskú obec aj o špecifikách tej ktorej školy a školského zariadenia.

Čoraz reálnejšiu podobu nadobúdajú štrukturálne projekty, ktoré umožňujú výrazný posun v rozvoji podmienok činností jednotlivých zariadení v regiónoch. V spolupráci s Asociáciou riaditeľov SOU a vedúcich SPV v rezorte pôdohospodárstva SR bola podpísaná dohoda s SPPK, ktorá umožnila v Agroinštitúte Nitra za prostriedky MP SR vyskúšať v 180 hodinovom rekvalifikačnom kurze „Manažér tvorby projektov“ 52 učiteľov. Získali tým kvalifikáciu využiteľnú nielen pri vzdelaní v škole, ale škola získala i pracovníka pre poradenstvo v regióne.

Vzhľadom na blížiaci sa vstup do EÚ chceme aktívne vstúpiť do definovania podmienok pre regulované povolania, pretože naše odborné školy garantujú formu a úroveň vzdelávania. K tomuto však potrebujú spoluprácu s MŠ SR i MP SR aby zoznam regulovaných povolaní nezostal bez nášho vyjadrenia.

Iba na základe úzkej spolupráce s MŠ SR a MP SR dokážeme zmysluplne zaradiť naše školy do systému celoživotného vzdelávania podobne ako je to v krajinách EÚ. K tomu ponúkame potenciál škôl i našich pedagógov. Tak môže dôjsť k využitiu nielen priestorov a materiálneho vybavenia našich škôl a ŠH ale aj vedomostí a pedagogických zručností našich učiteľov. Zároveň by to mohlo znamenať minimalizáciu nákladov pre celý systém celoživotného vzdelávania.

Každá zo škôl Združenia poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych má svoje špecifiká, ktoré ju charakterizujú navonok vo svojom regióne a svojou ponukou študijných odborov poskytuje úplné stredoškolské vzdelanie svojim absolventom.

Každý z nás sa snaží, aby absolventi boli adaptabilní na podmienky pracovného trhu Európskej únie, ktorej členom o mesiac sa staneme aj my. Tiež možnosť ďalšieho štúdia našich absolventov sa rozširuje a vyžaduje si ich väčšiu jazykovú zdatnosť na tieto nové možnosti, ktoré sa nám o niekoľko týždňov otvárajú.

Verím, že tento proces aj v našich typoch škôl zvládneme a budeme vyrovnanými školami v porovnaní so školstvom EÚ.

Ing. Jozef Cibik, CSc.
predseda Združenia

Správa o činnosti školských hospodárstiev za rok 2003

Školské majetky ako účelové zariadenia zaznamenali v roku 2003 ďalšie zmeny, či už vo forme hospodárenia, rôzneho prístupu zriaďovateľov k ich činnosti a financovaniu. Celkovo sa veľmi negatívne na ich ekonomických výsledkoch prejavili zmeny daňových zákonov a nepriaznivý priebeh počasia spojený s nestabilitou cien tržných výrobkov.

Z celkového počtu 19 školských hospodárstiev bolo k 31. 12. 2003 v ekonomickom prenájme 9 subjektov, kde k doterajším šiestim pribudol ŠkM Modra, Levice a Liptovský Mikuláš. Naďalej fungujú Školské lesné závody v počte 3, pričom Svarín nezabezpečoval účelovú funkciu v plnom rozsahu, nakoľko mu od apríla 2002 bola odobratá výnimka MP SR na obhospodarovanie lesa a v tomto roku mu hrozí vyradenie zo siete.

Následkom zmeny formy hospodárenia ďalších majetkov na ekonomický prenájom nastal značný pokles všetkých ukazovateľov výroby ako celku. Počet žiakov vykonávajúcich prax zostal na úrovni minulého roka a to 6 294 žiakov SPoŠ pracovalo celkom 350 000 hodín, spolu s žiakmi učilišť a vysokých škôl to bolo 400 000 hodín. Nájomcovia školských majetkov poskytli prax celkom 977 žiakom.

Celkovo za rok 2003 Školské majetky a lesy obhospodarovali 7 626 ha poľnohospodárskej pôdy s počtom zamestnancov 534, ktorí vyprodukovali 230 mil. výkonov. V rámci hospodárenia vykázalo 5 subjektov kladný hospodársky výsledok, ostatné záporný. Všetky hospodárstva uzavreli rok 2003 s celkovou stratou 23 mil. 666 tis. Sk. Najväčší podiel na tomto nepriaznivom výsledku má výpadok tržieb v dôsledku katastrofálneho sucha vyčísleného celkom na 13 mil. Sk. Koordinačný výbor vynaložil veľké úsilie, aby táto škoda bola aspoň čiastočne kompenzovaná MP SR alebo zriaďovateľom. Bolo vyvolaných niekoľko stretnutí s MP SR a MŠ SR na úrovni štátnych tajomníkov, avšak jednania skončili neúspešne, nakoľko ŠH nepodliehajú systémovým dotáciám. Veľmi negatívny vplyv na dosiahnutých stratách mali i nízke realizačné ceny mäsa ošipaných, ktoré boli hlboko pod úrovňou výrobných nákladov, nižšie tržby boli i pri mlieku, kde neboli dodržané zmluvné ceny a prvovýrobcovia mlieka museli platiť za každý liter predaného surového kravského mlieka odberateľovi 48 halierov za zvoz.

Účtovne sa na strate veľkou mierou podieľala i zmena odpisových sadzieb dlhodobého majetku, ktorých zvýšenie – skrátenie doby odpisovania sa podstatne premietlo

v nákladových položkách. Pokiaľ sa nezmení znenie zákona 303 o rozpočtových pravidlách, bude mať táto situácia pre väčšinu majetkov nepriaznivý dopad.

Napriek týmto nepotešujúcim skutočnostiam mnohé subjekty dosahujú veľmi dobré výsledky a zaraďujú sa medzi popredné poľnohospodárske podniky na Slovensku či už v oblasti tvorby genetickej banky ovocných drevín, množiteľského materiálu rastlinnej výroby, sú chovateľmi špičkových zvierat v rámci šľachtiteľských chovov s umiestnením sa pri kontrole úžitkovosti v TOP – ke na popredných miestach (Kežmarok, Šurany, Trnava, Dunajská Streda).

Koordinačný výbor sa na svojich zasadnutiach zaoberal problémami stredného odborného školstva a školských hospodárstiev, kde hlavnou témou bolo financovanie, ktoré bolo veľmi rozdielne a nejednotné v rámci samosprávnych krajov. Na základe nerovnomernosti rozdelenia požiadal KV odbor kontroly MŠ o preverenie poskytovania účelového príspevku na jedného žiaka vo výške 1954 Sk, ktoré bolo vykonané, a bola obdržaná odpoveď riaditeľky odboru, že všetky príspevky boli odoslané samosprávnym krajom v pridelennej výške. Niektoré samosprávne kraje tieto prostriedky školským majetkom nevyplatili.

Naďalej prebiehajú aktivity ohľadom vysporiadania vlastníckych vzťahov k budovám a pôde, ktoré sa riešia individuálne v každom samosprávnom kraji, napr. ŠH Komárno vyhralo súdny spor so Slovenským pozemkovým fondom a 200 ha pôdy s budovami bolo zapísaných na list vlastníctva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V roku 2003 boli prenajaté ďalšie tri hospodárstva súkromným spoločnostiam. Táto forma zachovania existencie školských majetkov je dosť problematická v Nitrianskom kraji, kde dochádza k prehodnocovaniu nájomných zmlúv. Vzhľadom na to, že je tu najväčší počet školských hospodárstiev – päť – a všetky sú v prenájme, je najväčší problém nájsť dosť peňazí na ich odfinancovanie i pri tejto forme existencie.

Významnou udalosťou v roku 2003 bola Súťaž o mlieku, do prípravy ktorej sa aktívne zapojili členovia Koordinačného výboru a v značnej miere prispeli k jej vysokej úrovni. Ďalšia aktívna činnosť KV je vyvíjaná pri príprave nového ročníka súťaže o mlieku, ktoré sa má uskutočniť v tomto roku na ŠkM Michalovce a rozšírila sa spolupráca so Slovenskou holsteinskou asociáciou pri návrhu novej súťaže v odbornom vzdelávaní – bonitácii zvierat.

Za jeden z najväčších úspechov v oblasti legislatívy pre rok 2004 možno považovať to, že sa opakovaným pripo-

mínaním a tiež osobnými intervenciami členov KV podarilo zachovať ŠH a Strediská odbornej praxe v zozname školských zariadení uvedených v § 9, Nariadenia vlády SR č. 2/2004 Z. z. To znamená, že sa nielen dostali do zoznamu zariadení na účely výpočtu finančných prostriedkov podľa zákona č. 597/2003 o financovaní..., ale tento rok bol stanovený oveľa lepší normatív na žiaka 15 000 Sk, ako v predchádzajúcom.

Keď sa podarí tento účelový príspevok na zabezpečenie praktickej výuky a cvičení z odborných predmetov realizovaných na ŠH a SOP bez väčších deformácií na adresáta cez zriaďovateľa previesť, bude to znamenať po rokoch absencie výraznejší krok vpred pri zabezpečovaní kvality vzdelávacej činnosti ŠH a SOP.

Systém tohto nápočtu podľa počtu žiakov však vôbec nezohľadňuje objem výroby a počet zamestnancov ako i špecifiká výroby v jednotlivých subjektoch, čo má za následok veľmi nerovnomerné rozdelenie financií, niektoré majetky dostali tento rok podstatne menej a niektoré podstatne viac ako minulý rok.

Z uvedeného vyplýva, že situácia na školských hospodárstvách, či už ekonomická, organizačná alebo existenčná, je z roka na rok zložitejšia, ťažšia, neprehľadnejšia a rozdielna v jednotlivých regiónoch. Napriek spoločenskému a politickému nezájmu o poľnohospodárstvo ako také, je zabezpečenie potravinovej sebestačnosti kvalifikovanými poľnohospodárskymi odborníkmi stále dôležitou úlohou do budúcnosti a preto i našou snahou je poskytovať týmto budúcim poľnohospodárom potrebné praktické znalosti a zručnosti, ktoré im podnikateľské subjekty v bežnej praxi sprístupniť odmietajú (z dôvodu nebezpečia zavlčenia náklady, straty vo výrobe, utajenie ekonomických ukazovateľov výroby).

Našou snahou bude v ďalšom roku presadzovať opodstatnenú úlohu školských hospodárstiev ako účelových zariadení s prihliadnutím na blížiac sa zmeny v legislatíve po vstupe do EÚ, kde by sa situácia mala čiastočne zlepšiť možnosťou čerpať priame platby z jej zdrojov.

Ing. Ľubomír Majerčík
riaditeľ ŠM Trnava

Školní závody

Ministerstvo zemědělství ČR každoročně vydává Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě §2 zákona č. 252/1997 sb., o zemědělství pro rok 2004. Zásady jsou uvedeny na webových stránkách MZe ČR (www.mze.cz v položce Dotace a programy, článek STATE AID – Zásady).

Součástí zásad je také dotační titul 9. E. – Školní závody (dále jen ŠZ). Tento dotační titul byl navržen proto, že příprava kvalifikovaných pracovníků byla do značné míry limitována nedostatkem pracovišť poskytujících podmínky pro praktické vyučování žáků.

Ministerstvo zemědělství ČR prostřednictvím uvedeného dotačního titulu podporovalo podnikatelské subjekty, které vytvářely podmínky pro praktické vyučování žáků středních odborných škol, odborných učilišť a učilišť v zemědělských, lesnických a potravinářských učebních oborech. V roce 2003 byla poskytnuta podpora na ŠZ ve výši 14 990 tis. Kč. Z tohoto objemu bylo čerpáno na podporu:

zemědělské a zahradnické obory	60 %
lesnické obory	15 %
potravinářské obory	16 %
rybářské obory	9 %

Od roku 2004 jsou upravena „Pravidla Ministerstva zemědělství ČR pro jmenování a činnost školních závodů“ tak, aby umožnila jmenování ŠZ i pro podnikatelské subjekty poskytující svá pracoviště, techniku případně výrobní technologie pro praxi žáků a studentů středních odborných škol a vyšších odborných škol ve výše uvedených oborech.

Podporou kvalitních pracovišť, kde se žáci seznámí s provozními podmínkami a vývojovými trendy v našem odvětví, se ministerstvo zemědělství podílí na zajištění přípravy kvalifikovaných pracovníků, kteří budou v dalších letech ovlivňovat konkurenceschopnost českých podniků v EU.

Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR

Redakce si Vám dovoluje popřát
prosluněné prázdniny a dovolenou
a těší se na další setkání v ročníku
67



Přístupy k tvorbě projektů určených k využívání finančních prostředků z fondů EU

2. část

Příprava projektu, který bude prostředkem k získání finančních podpor od EU, je náročným procesem. V prvním díle v předcházejícím čísle jsme vás seznámili s obecnými principy tvorby projektů, v následujícím textu se jedná o přehled částí projektů, které by měly být pro tvorbu projektu připraveny. Jejich posloupnost, případné rozšíření nebo zúžení těchto částí budou upraveny ve vazbě na konkrétní program a jeho požadavky na navazující projekty.

Projekt by měl obsahovat tyto části:

1. **Název projektu;** výstižná formulace názvu vyjadřující věcný záměr projektu.
2. **Umístění projektu;** přesná specifikace místa realizace projektu (tzn., kde se projekt bude realizovat, v jakém katastrálním území obce, kraje, a pokud možno doplnění mapkou).
3. **Zdůvodnění projektu;** proč žadatel projekt předkládá (například rekonstrukce a modernizace stájové technologie včetně podlah a větrání pro mladý skot za účelem zlepšení welfare v chovech hospodářských zvířat).
4. **Popis projektu** zahrnuje:
 - cíl projektu, neboli záměr (čeho chceme projektem dosáhnout, co zlepšit, očekávaný společenský efekt, tzn. odpovědět na otázky: kde, co, jakým způsobem, kdy a za kolik chceme dosáhnout). Cíle je zapotřebí kvantifikovat,
 - charakteristiku stávajících problémů, potřeb (popis současné situace pomocí SWOT analýzy – analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí – rozvojový potenciál a ohrožení – překážky při realizaci projektu, rizika apod.; doporučuje se doplnit fotodokumentací současného stavu,
 - vazbu na priority a opatření programů (například vazba projektů na Program rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství pro období 2004–2006, soulad s regionálními a místními strategiemi uvedenými v Národním rozvojovém plánu, v Plánu rozvoje kraje, v Souhrnném regionálním operačním programu apod.,
 - stanovení jasně formulovaných krátkodobých a střednědobých cílů a očekávaných přínosů zaměřených například na zvýšení výdělků, zlepšení životního prostředí, zvýšení počtu pracovních míst aj. Tyto cíle by měly být realistické, konkrétní, měřitelné pomocí

zvolených indikátorů, jejichž prostřednictvím probíhá monitorování efektů z vložených prostředků.

5. Zabezpečení projektu:

- analytické – specifikace potřeb na vybraná opatření projektu, formulace podmínek pro získání a stabilizaci kapitálu pro investice v daném prostředí,
 - alokační – posouzení možnosti alokace kapitálu a investic v regionu, v podniku apod.,
 - organizační – účast fyzických a právnických osob na regionálním rozvoji prostřednictvím projektu,
 - finanční – získávání, identifikace a plánování finančních zdrojů na projekt a pravidla pro provádění finančních operací, garance finančního zabezpečení projektu,
 - technické – potřeba nových technologií, počítačů a počítačových sítí, komunikačních prostředků apod.,
 - personální – především osoba zodpovědná za realizaci projektu – jméno, příjmení, adresa, úroveň dosaženého vzdělání (kvalifikační předpoklady), věk, charakteristika konečného příjemce podpory a partnerů podílejících se na projektu.
6. **Časový postup** při realizaci projektu; zahrnuje popis jednotlivých etap realizace projektu z hlediska časového a finančního a závazek zahájit projekt ve stanoveném termínu (nejpozději však do 3 měsíců).
 7. **Finanční plán** obsahuje analýzu nákladů a výnosů, plánované toky finančních prostředků, zdrojů financování, způsob poskytování finančních prostředků; obsahuje etapy a navrhovaný způsob financování, spolufinancování; realizuje se formou finanční tabulky, která tvoří povinnou součást projektu a vyjadřuje objemy finančních prostředků z jednotlivých zdrojů (z tabulky by mělo být patrné, kolik prostředků poskytne EU, kolik bude z domácích veřejných zdrojů a kolik ze soukromých. Finanční prostředky mohou být složeny z veřejných i soukromých prostředků od více partnerů, kteří se v duchu principu partnerství budou na řešení podílet.
 8. **Výběr a stanovení indikátorů** pro monitorování a hodnocení projektu; v této fázi rozeznáváme:
 - indikátory výstupů, které vyjadřují *operační cíle*, tj. konkrétní opatření potřebná k dosažení vytčeného cíle (například rekvalifikační programy pro dlouhodobě nezaměstnané), které se vztahují k činnosti, k aktivitám. Převážně se měří v naturálních jed-

notkách (například počet účastníků v rekvalifikačních programech), mohou se však formulovat i ve finančních jednotkách (například náklady na rekvalifikovaného pracovníka),

- indikátory výsledků, které vyjadřují *specifické cíle* neboli to, čeho se má dosáhnout konkrétními dílčími opatřeními (například zlepšením zaměstnanosti dlouhodobě nezaměstnaných prostřednictvím rekvalifikací), vyjadřují přímé a okamžité efekty, většinou krátkodobé výsledky jednotlivých opatření, poskytují informace o kapacitě a výkonnosti přímých příjemců. Mohou být fyzické i finanční povahy (například snížení nákladů na přepravu),
 - indikátory dopadů – účinků, které vyjadřují *globální cíle*, tedy to, co má být konečným efektem rozvoje dokumentu (například snížení nezaměstnanosti v dané oblasti, zvýšení HDP regionu apod.).
9. **Vliv projektu** na životní prostředí (zvláště u projektů, u nichž se negativní vliv na životní prostředí předpokládá (dáno zákonem č. 244/1992, opatřeními a Směrnicí č. 85/337).
10. **Očekávané efekty** z realizace projektu (finanční, společenské), návrhy na další opatření (například zlepšení estetiky krajiny, zlepšení kvality povrchové vody).
11. **Zajištění implementace projektu** do praxe. Jaké instituce se budou podílet na realizaci, jakým způsobem bude zajištěna kontrola finančních toků, nezávislý audit, předkládání zpráv o dosažených efektech apod.
12. **Zajištění rovných příležitostí mužů a žen** při tvorbě a realizaci projektu.

Hodnocení předloženého projektu vychází v zásadě ze dvou hledisek, a to:

- formálního a
- věcného.

U **formálního hlediska** je rozhodující dodržení všech formálních náležitostí projektu po administrativní i legislativní stránce. Projekt musí obsahovat hlavní body osnovy projektu, tj. kvantifikaci cílů, výběr priorit, finanční tabulku atd., jak již bylo uvedeno.

Pro výběr projektu je důležitý návrh organizace tvorby a realizace projektu, časový a pracovní plán, použité metody a znalost legislativy EU. Svoji roli hraje i kvalifikace a praxe řešitelského týmu. K formálním náležitostem samozřejmě počítáme i předložení všech potřebných dokladů ve struktuře a formě, kterou zadavatel požaduje.

Pokud jde o **věcné hledisko** výběru projektu, výbor pro monitorování programu určí výběrová kritéria (věcná, nákladová, finanční), aby byl zajištěn výběr nejlepších návrhů pro podporu ze strukturálního fondu. Výběr námětů k podpoře bude brát plně v úvahu i umístění námětu a úroveň sociálních a ekonomických nedostatků oblasti.

Kromě základních výběrových kritérií monitorovací výbor příslušného operačního programu specifikuje hlavní kritéria, která musí splňovat všechny projekty, a specifická kritéria týkající se povahy daného opatření.

U projektu je nutné jasně formulovat nároky na výsledky zamýšleného projektu, prokazovat schopnost dobře hospodařit vlastními zdroji a zároveň přesvědčovat domácí i zahraniční partnery (stát, nadnárodní rozvojové organizace, finanční instituce a banky) o správnosti záměrů a schopnosti dosáhnout cílů projektu. Bude nezbytné plnit podmínky pro použití prostředků ze strukturálních a dalších podpůrných fondů EU a prokazovat, že projekt přispívá k trvale udržitelnému rozvoji sledované oblasti.

Doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Zemědělská fakulta JU České Budějovice

Informační centrum Evropské unie

při Delegaci Evropské komise v České republice

Pokračování reformy SPZ

Rada ministrů rozhodla o zásadní reformě podpory poskytované na základě Společné zemědělské politiky (SPZ) pěstování tabáku, výrobě olivového oleje, pěstování konzumních oliv, bavlny a chmelu. Reformy povedou k větší konkurenceschopnosti, silnější orientaci na trh, zlepšení ochrany životního prostředí, k menším deformacím obchodování a ke stabilnímu příjmu zemědělců (dojde k převedení významné části současných plateb s vazbou na produkci do systému jednotných plateb bez vazby na produkci).

Dotace na chmel budou plně odpojeny od objemu produkce, přičemž členské státy se mohou rozhodnout, že zachovají až 25 % plateb spojených. Realizace všech reforem bude zahájena v r. 2006, kromě chmele (2005).

Volný pohyb zboží

Evropská komise se rozhodla zaslat Německu oficiální výzvu, aby změnilo pravidla svého zákona o obalech, týkajících se záloh a vracení obalů na jedno použití. Komise sice uznává ekologické výhody vybírání záloh a vracení těchto

obalů, avšak domnívá se, že způsob, kterým tento systém vybírání záloh na odpady a jejich vracení v Německu funguje, představuje neúměrnou překážku volnému pohybu balených nápojů z ostatních členských států.

Byla zveřejněna podrobná pravidla provádění Nařízení č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech

Prováděcí předpisy se v první řadě týkají žádostí o povolení nových geneticky modifikovaných potravin a krmiv. Stanovují způsob, jakým se žádosti mají vypracovat a předkládat.

Zemědělství a rozšíření na Internetu

S rozšířením Evropské unie 1. května 2004, kdy do EU vstoupilo deset nových členských států, přibýly v Evropě čtyři miliony zemědělců. Na internetové stránce generálního ředitelství pro zemědělství byly zveřejněny dva nové materiály „Zemědělství a rozšíření“ a „Společná zemědělská politika“ spolu s celou řadou informací o zemědělské

situaci v přístupujících zemích a se studiemi a zprávami o konkrétních tématech i s dokumenty, které se týkají předstupního období.

www.europa.eu.int/comm/agriculture/eu25/index_en.htm

Zelená pro programy rozvoje českého venkova

Evropský komisař pro zemědělství Franz Fischer v dopise českému ministru zemědělství Jaroslavu Palasovi potvrdil dohodu o Operačním programu pro rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Program pokrývá celé území ČR kromě Prahy a zahrnuje celou řadu ambiciózních opatření pro rozvoj venkova s důrazem na nahrazení zastaralých technologií, zvýšení konkurenceschopnosti, na konsolidaci vlastní půdy, ochranu životního prostředí, ale i stabilizaci stávajících pracovních míst ve venkovských oblastech. Tato politická dohoda uzavírá jednání Komise o spuštění programu financovaných ze strukturálních fondů v České republice na období 2004–2006.



Predstavujeme vám...



Ústav vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo (ÚVTIP) so sídlom v Nitre je rezortnou inštitúciou Ministerstva pôdohospodárstva SR.

V roku 1996 zriadilo ministerstvo pôdohospodárstva, ako jedno z oddelení ÚVTIP, **Informačné stredisko pre Európsku úniu (IS EÚ)** s pôsobnosťou pre rezort pôdohospodárstva. V roku 1998 ÚVTIP zriadil detašované pracovisko tohto IS EÚ, ktoré sa v súčasnosti nachádza v budove Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Bratislave na Záhradníckej č. 21.

Informačné stredisko pre EÚ získava, spracováva a distribuuje informácie, ktoré sú v súčasnosti zamerané najmä na uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ v slovenskom poľnohospodárstve. Stredisko poskytuje informácie o európskej poľnohospodárskej politike, poľnohospodárskej legislatíve EÚ, sprístupňuje odborné časopisy s problematikou EÚ, vyhľadáva informácie o EÚ v odborných databázach a na internete a poskytuje brožúry a faktografické listy. Informačné výstupy strediska sú prístupné na webovej stránke www.uvtip.sk/iseu.

K informačným výstupom strediska patrí:

- **mesačník** „Svetové pôdohospodárstvo“
- **terminologické výstupy:**
 - „Svetové pôdohospodárstvo v skratkách“
 - „Výkladový slovník regionálnej politiky“
- **štúdie**
 - „Má európske poľnohospodárstvo budúcnosť?“
 - „Reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ“
 - „Najväčšie rozšírenie Európskej únie“
 - „Rozvoj vidieka v EÚ“
- **faktografické listy**
 - „Európska únia – rozšírenie a poľnohospodárstvo“
 - „Výsledky predstupových rokovaní: Kapitola 7: Poľnohospodárstvo“
 - „Liberalizácia poľnohospodárskeho obchodu medzi Európskou uniou a Slovenskou republikou“
 - „Produkty s chránenou kvalitou“
 - „Situácia na farmách v Európskej únii“
 - „OECD očakáva v budúcich piatich rokoch stabilný rast poľnohospodárskych cien“
 - „Niekoľko faktov o krajinách vstupujúcich do Európskej únie“

- „Rozšírenie EÚ a inštitucionálne zmeny“
- „Rozšírenie EÚ spôsobí zvýšenie poľnohospodárskych príjmov“
- **databáza poľnohospodárskej legislatívy EÚ** aktualizovanej denne v slovenskom jazyku na stránke www.uvtip.sk/iseu

Satelitný Carrefour Nitra

V roku 2003 podpísal ÚVTIP zmluvu o vytvorení satelitného Carrefoureu v Nitre s Vidieckym informačným Carrefourom Wieselburg v Dolnom Rakúsku. V štátoch EÚ funguje sieť vidieckych informačných a poradenských centier, tzv. Carrefourov, ktorých je v súčasnom období celkom 128. Ich hlavným cieľom je poskytovať informácie podporujúce rozvoj vidieka. Sieť Carrefourov EÚ spolupracuje s partnermi aj v nových členských krajinách, kde boli vytvárané tzv. satelitné Carrefoury. Satelitný Carrefour Nitra je prvým a zatiaľ jediným takýmto centrom v Slovenskej republike. Hlavným cieľom je podporovať rozvoj vidieka a agroturistiky v SR a to prostredníctvom vzájomnej výmeny skúsenosti a spolupráce na nadnárodných projektoch (INTERREG III). Satelitný Carrefour doteraz realizoval niekoľko aktivít, ako napr. exkurziu pre slovenských farmárov na vybrané poľnohospodárske farmy v Dolnom Rakúsku a poľnohospodársku výstavu vo Wieselburgu, (25.–26. 6. 2003) a exkurziu pre poľnohospodárskych manažérov z Dolného Rakúska na vybrané poľnohospodárske a spracovateľské podniky v Nitrianskom kraji (3.–4. 11. 2003). Cieľom týchto aktivít bola výmena po-

znatkov slovenských a rakúskych farmárov v súvislosti so vstupom do EÚ.

V budúcnosti sa bude ÚVTIP usilovať o získanie štatútu plnoprávneho Carrefoureu a v spolupráci s inými organizáciami prispieť k podpore vidieckeho rozvoja.

IS EÚ denne vybavuje požiadavky návštevníkov poskytovaním informácií priamo v stredisku, na ďalšie požiadavky reaguje telefonicky alebo prostredníctvom elektronickej pošty. Okrem toho prezentuje svoje výstupy a informačné materiály na rôznych odborných podujatiach organizovaných v rezorte pôdohospodárstva.

Záujemcovia o informačné služby a výstupy sú vítaní na obidvoch pracoviskách IS EÚ v Nitre a Bratislave.

Kontakt:

ÚVTIP – Informačné stredisko EÚ
Samova 9 950 10 Nitra
tel.: 037/77 21 805 kl. 113
bagelova@uvtip.sk
e-mail: iseu@uvtip.sk
behunova@uvtip.sk
<http://www.uvtip.sk>

Informačné stredisko pre EÚ
Zahradnícka 21, 811 07 Bratislava

Druhý beh akreditace privátních poradců

V těchto jarních měsících probíhají obhajoby akreditačních projektů poradců, kteří se přihlásili do 2. běhu akreditace privátních poradců.

Pokud všichni přihlášení úspěšně obhájí své projekty, přibude do Registru privátních poradců ke stávajícím 108 poradcům 95 nových.

Správcem Registru je Koordinační centrum pro poradenství, fungující při Ústavu zemědělských a potravinářských informací v Praze.

Privátním poradcem vedeným v Registru poradců se může stát ten, kdo splní podmínky uvedené ve Směrnici Ministerstva zemědělství ČR č.j. 35089/02-2010

ze dne 14.11.2002. Směrnici naleznete na internetu www.agroporadenstvi.cz.

Přihlášený si vybere obor, ve kterém se bude akreditovat, účastní se kurzu právního minima, zpracuje akreditační projekt a obhájí ho. Četnost oborů v 2. běhu akreditace uvádí tabulka.

Akreditovaný poradce může čerpat finanční prostředky z dotačního titulu 9.F

Podpora poradenství v zemědělství

Předmětem a účelem dotace je pomoci při zohledňování principů ochrany životního prostředí v zemědělské

Akreditační obor	Počet přihlášených poradců
Rostlinná výroba	19
Živočišná výroba	19
Ekologické zemědělství	9
Lesní hospodářství a myslivost	19
Potravinářství a výživa	1
Vodní hospodářství	1
Zemědělská ekonomika a řízení	21
Zemědělská technika a stavby	7

praxi. Zemědělské poradenství je poskytováno v průběhu roku poradci vedenými v Registru poradců MZe ČR. Je

zaměřené na dodržování právních předpisů vycházejících ze směrnic EU v oblasti ochrany vod, na welfare zvířat, na přechod z konvenčního na ekologický způsob hospodaření (konverze), a to u žadatelů, kteří mají k 1. 1. 2004 všechny pozemky v ekologickém zemědělství zařazený do přechodného období.

Subjektem dotace je podnikatel (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Jde o neinvestiční dotace. Výše dotace může činit až 80 % z prokázaných nákladů spojených s poradenskou službou poskytnutou v souladu s předmětem dotace.

**Koordinační centrum pro poradenství ÚZPI Praha
Správce Registru poradců MZe ČR**

Projekt ENERSOL CZ

Ve dnech 28. 3. – 3. 4. 2004 se uskutečnila stáž v rámci projektu Leonardo da Vinci v SRN, konkrétně ve spolkové zemi Brandenburg.

Jednalo se o součást projektu ENERSOL EU, který již probíhá několik let a jehož nositeli jsou především školy s elektrotechnickými obory (COPTH Praha 9, ISŠT-COP Praha 9 a COPTH Kroměříž).

Projekt se zabývá úsporami elektrické energie ve všech oblastech tedy včetně alternativních zdrojů.

Letošní stáž byla zaměřena na následující oblasti:

- seznámení se se situací v oblasti Brandeburgu
- situace v oblasti středoškolského odborného vzdělávání (duální systém přípravy žáků v učňovských oborech)
- prohlídka některých závodů zabývajících se jednak snižováním spotřeby a využíváním alternativních zdrojů elektřiny jednak zlepšováním ekologické situace

Oblast Brandeburgu, konkrétně okolí města Doberlug-Kirchhain v mnohém připomíná severozápadní Čechy: krajina je zde poznamenána extenzivní těžbou energetického hnědého uhlí v minulých letech, zejména v době bývalé NDR. Po této činnosti zde zůstaly monumentální památky v podobě vytěžených jam v délce několika kilometrů a hloubce několika set metrů, dále se tu vyskytují místa masivně poznamenaná ekologickými zátěžemi pocházejícími z chemické výroby – ty má stávající vláda spolkové země snahu nějakým způsobem přeměnit v krajinu využitelnější pro život lidí. (K tomuto účelu byla poskytnuta značná

suma finančních prostředků ze strany spolkové vlády). Proto jsou činěna následující opatření:

- nahrazování spalování energetického hnědého uhlí jinými zdroji (získávání elektřiny např. prostřednictvím větrných elektráren, spalováním biomasy...)
- modernizace a odsiřování stávajících zařízení elektráren
- přeměna zdevastované půdy v krajinu využitelnou alespoň k rekreačním účelům (zavodnění jam a jejich přeměna v jezera)
- výroba energosádrovce jako produktu při odsiřování a jeho další využití
- instalace moderních technologií v chemickém průmyslu
- realizace environmentální výchovy ve školách s akcentem na využití projektů EVVO

Výše uvedené lze uvést na příkladě navštívených často unikátních zařízení a provozů:

- Grossräschen – údajně největší velkostroje na světě s označením F 60, který je prohlášen za technickou památku a přeměněn v navštěvované muzeum
- Grossräschen – podnik IBA (Internationale Bau Ausstellung), který se zabývá rekultivací – procházka po dně bývalého lomu („procházka po Marsu“)
- Spremberg, Schwarze Pumpe – podnik DANOGIPS (KNAUF), který se zabývá výrobou sádrokartonových desek na bázi energosádrovce vznikajícího jako produkt při odsiřování výroby elektřiny z hnědého uhlí
- Cottbus – městská elektrárna a teplárna využívající jako jedinou v Evropě fluidního spalování hnědého uhlí

- Schwazheide, podnik BASF, GmbH – technologie zpracování odpadů z výroby a vodní hospodářství v chemickém provozu

Celá stáž byla výborně připravena ze strany německého organizátora – ABJK (Akademie für Kultur, Jugend, und Kultur, e. V.), Doberlug-Kirchhain (okres Elbe-Elster), kde rovněž byla základna pobytu. Ze samotného Doberlug-Kirchhain jsou nedaleko všechna navštívená místa a podniky.

Výše uvedené lze doporučit jako doklad konkrétní péče státních orgánů v sousední zemi o životní prostředí a současně jako praktickou ukázkou moderních environmentálních technologií, k návštěvě českých škol realizujících nejen ekologické studijní obory, ale např. strojírenské, elektrotechnické aj. obory.

Dr. Vladimír Krieg, MŠMT ČR

Program pro mládež

Cena vévody z Edinburhu



Cena vévody z Edinburhu (v ČR též zkráceně Edie) je program určený pro mladé lidi od 14 do 25 let. Jeho cílem je vyvážený rozvoj osobnosti mladých lidí prostřednictvím aktivního využití volného času. Program založil v roce 1956 princ Philip, vévoda z Edinburhu, manžel britské královny Alžběty. Od té doby se do něj zapojilo téměř 5 milionů mladých lidí ve více než 100 zemích celého světa.

Princip Programu spočívá v pozitivním nasměrování a motivování mladých lidí, kteří v rámci pravidel uplatňují osobně stanovené cíle. Mají příležitost se zdokonalit v rekreačním sportu a v různých praktických dovednostech, pomáhají ostatním a podnikají dobrodružné expedice. Záleží na schopnostech a cílech každého, kdo se rozhodl něco dokázat a pracovat na sobě.

Program Edie není klasickou organizací. Kromě škol a školských zařízení se do něj mohou zapojit také dětské domovy, kluby, sportovní a turistické oddíly nebo jakékoli organizace pro děti a mládež. Program působí na celém světě podle stejných principů. Není založen na peněžních ani hmotných odměnách ani na tvrdé soutěži. Vše probíhá v přátelském duchu spolupráce. Odměnou je to, že mladý člověk zlepšuje sám sebe.

V České republice Program působí jako občanské sdružení od roku 1993 zásluhou lady Abrahams a její dcery Heleny Felix, které se po roce 1989 mohly vrátit z Británie zpátky do vlasti. Lady Abrahams, přítelkyně královské rodiny, která byla důvěrně seznámena s Cenou vévody z Edinburhu v Británii, podnítila vznik Programu u nás.

V současnosti se Programu účastní téměř 300 mladých lidí pod některým ze 22 provozovatelů z různých míst ČR. Jedná se o školská i neškolská zařízení, která působí ve čtrnácti městech ČR.

Nezbytnou podmínkou pro účast mladých je pomocná ruka a vedení dospělých vedoucích. Pro všechny dospělé, kteří již pracují s dětmi a mládeží profesionálně nebo dobrovolně, je tento projekt novým zajímavým námětem na rozšíření jejich činnosti. Pro nové vedoucí je zajištěno školení, během kterého se podrobně seznámí se vším, co ke své činnosti budou potřebovat.

Sdružení poskytuje finanční pomoc z fondu, který v rámci jeho rozpočtu podporuje účastníky a jejich vedoucí, hlavně pro financování expedic. Fond je také určen na pomoc sociálně slabším účastníkům. Účelem je umožnit mladým lidem výjezd na mezinárodní expedice, které podporují porozumění mezi různými kulturami, podpořit rozvoj talentu mladých lidí ze sociálně slabších rodin, dětských domovů atp., aby mohl být naplněn cíl sdružení – zpřístupnit Program Edie všem.

Kontakt:

Thunovská 18, 118 00 Praha 1

tel.: 251 104 134, 251 104 137 • fax: 251 104 250

e-mail: award@volny.cz • www.edie.cz

Zkušenosti s Programem Edie mají žáci a pedagogové Vyšší odborné školy lesnické a Střední lesnické školy B. Schwarzenberga v Písku. Nejenom o jejich výpravě do Francie si můžete přečíst na následujících stránkách.

S Ediem po stopách Keltů

„Jsou to kluci do nepohody“, říká o účastnících Edieho jejich vedoucí Milan Vavřík. Středoškolský Klub mladých cestovatelů při lesnických školách v Písku je zároveň zapojen i do výše popisovaného programu pro mládež a letos o Velikonočních odjeli jeho členové do Francie splnit podmínku stříbrné expedice s názvem „Po stopách Keltů do mystické Normandie a Bretaně“.

Proč jste se vůbec rozhodl stát vedoucím v Programu Edie?

Stalo se to vlastně náhodou. Ve škole, kde učím, na mě přehazují většinu mimoškolních aktivit. Když jsem se loni v průběhu víkendového školení pro nové vedoucí Edieho seznámil s principy Programu, řekl jsem si – vždyť vlastně tyhle aktivity dělají naši svěřenci taky. Tak proč se nezapojit? Při klubových setkáních jsem potom toto téma opatrně nadhodil a vzápětí se přihlásilo neuvěřitelných čtyřicet zájemců.

Čím si vysvětlujete takový zájem?

Asi je jim sympatické, že nejde o rekordy a každý si může zvolit vlastní tempo plnění. Prostě ani ten nejslabší nedostane „padáka“.

Co konkrétně chlapci dělali pro splnění podmínek stříbrného stupně? A jak si vedli?

Stručně řečeno, šestnáct kluků rozdělených do tří skupin plnilo po vysazení v terénu ve stanovené lokalitě určený program. A museli se sami o sebe postarat.

První skupina například vybrala zajímavé lokality na invazních plážích v Normandii, prošla si trasu, zmapovala místa bojů a památníčky a to nejzajímavější pak chlapci předvedli celé výpravě, včetně uvedení do historických souvislostí.



Druhá skupina měla za úkol se přesunout na nejzápadnější výběžek Francie, Pointe du Raz a vybrat nejfotogeničtější lokality, kterými by se pak zbylí členové výpravy mohli kochat.

Třetí skupinka, specialisté na menhiry a dolmeny, se v lokalitě Carnac na třech tisícovkách objektů vyřádila. Když nás pak prováděli, nic netušící zahraniční turisté se k nám přidávali v domněnii, že máme najaté profesionální průvodce.

Tím, že se kluci rozdělili do skupinek podle svého zájmu, vyhnuli jsme se nucení do něčeho, co je vlastně nebaví, a taky následně negativnímu hodnocení. Expedici tedy všichni splnili.

Do jaké míry se kluci podílejí na vymýšlení a organizování expedic?

Rámcově určuji expedice já, proběhne beseda s promítáním diapositivů a kluci mi potom nosí své nápady a tipy, co k tématu našli. V lednu už všechny plány mají konkrétní podobu, vážní zájemci si rozdělují úkoly. Co kdo připraví z hlediska společné poznávací části a na co se zaměří jednotlivé skupinky. Až při vlastním průběhu expedice ustupuji do pozadí a jsem jen supervizor.

Zažili jste cestou třeba horké chvíle?

Naštěstí ne. Kolektiv, který jezdí na expedice, ví přesně, do čeho jde a naštěstí peciválové či problémoví jedinci volí jiné (ne)aktivity. Snad nad námi také bdí někdo nahoře,



Na fotografiích Milana Vavříka jsou účastníci expedice na nejzápadnějším výběžku Francie a bretaňského pobřeží

protože kdybych měl přemýšlet o tom, co všechno by se mohlo stát za tu dobu, kdy je skupina sama v terénu odkázaná prakticky jen na sebe, to bychom vůbec nemohli vycestovat.

Překvapili vás něčím chlapci při cestě?

Tím, že v samém závěru cesty se k smrti unavení dokázali vzhopit a zvládli náročný pěší přesun po Paříži, abychom doslova za minutu dvanáct (tedy o půlnoci) ještě absolvovali výstup na Eiffelku. Šlo nám tehdy o všechno – buď to už nestihneme a celá honička byla marná, nebo to ještě chvíli vydržíme a odměnou nám bude nádherně osvětlená noční Paříž z výšky tří set metrů.

V čem cesta splnila očekávání a co se naopak nepodařilo proti plánu?

Naše expedice splnila všechna očekávání. Jak jsem řekl: Jezdím s velmi uvědomělým kolektivem, který hvězdičky hotelů vyměňuje za hvězdy na obloze. Jsou to kluci do nepohody. Našimi největšími nepřáteli jsou zavírací doba muzeí a počet položek v našem itineráři.

A čím je pro vás, jako pedagoga, Program zajímavý?

Své žáky, a to je stará pravda, nepoznáte ve školních lavicích, ale mimo vyučování, při nějaké akci, v činnosti. Tady se projeví skutečný charakter.

Petra Kubinová, asistentka Programu

Systém HACCP

Úvod do problematiky

Výuka odborného předmětu na střední škole podléhá inovaci učebních plánů v souvislosti s novými poznatky v teorii a praxi daného oboru. Tyto trendy se také uplatňují ve výuce na SOU a SOŠ potravinářské a služeb, která je svými učebními a studijními obory orientována do oblasti stravovacích služeb (dříve označovaných jako společné stravování) a potravinářské praxe.

Nedílnou součástí osnov je **téma zdravotní nezávadnosti potravin, hygienické nezávadnosti a jakosti potravin a potravinových surovin**. Promítá se v celé řadě odborných předmětů, které profilují budoucí absolventy podle jejich studijního zaměření.

Problematika obecné hygieny potravin a její specializovaná odborná témata jsou i náplní odborného předmětu Technologie přípravy pokrmů. Součástí osnov je i téma zdravotní nezávadnosti.

V oborech, ze kterých vycházejí poznatky pro teorii a praxi výuky na střední škole, však dochází k řadě změn v důsledku získávání nových vědeckých a odborných poznatků. Jedním z nich je i obor hygiena a technologie potravin, který úzce souvisí a má přímou návaznost na vyučované odborné předměty na tomto typu střední školy.

Jedním z nových témat, které vstoupilo na toto pole je **systém HACCP** (z anglického Hazard Analysis Critical Control Point, v českém ekvivalentu Systém kritických

bodů). Tato problematika rozšiřuje téma zdravotní nezávadnosti, její zabezpečování a dozor nad hygienou potravin v celém potravinovém řetězci.

Problematika HACCP v teorii a praxi hygieny a technologie potravin a odborných předmětů

Problematika HACCP je aktuální otázkou hygienické a potravinářské praxe u nás a v zahraničí. S ohledem na aktuálnost tématu, legislativní požadavky na zajišťování tohoto systému, je nutné jej také zařadit do osnov výuky odborných předmětů na školách našeho typu. Zahrnuje jak oblast stravovacích služeb, tak manipulace s potravinami, včetně jejich prodeje, distribuce, skladování a uchovávání.

Celá problematika ve svém komplexním pojetí navazuje na požadavky osobní a provozní hygieny, znalosti tzv. hygienického minima a zabezpečování vysoké úrovně hygieny a jakosti potravinářské produkce.

Problematiku a její význam ještě zvýrazňují současné požadavky na bezpečnost potravin a její zajišťování v rámci zemí Evropské unie.

Pedagogické aspekty inovace osnov odborného předmětu na střední odborné škole

Téma systému HACCP, jeho teorie a praktické aplikace lze svým obsahovým pojetím zařadit mezi témata vhodná pro integrované vyučovací předměty, např. hygiena a tech-

nologie masa a masných výrobků, výživa, technologie přípravy pokrmů, stolničení, zbožiznalství, apod.

Ve výuce tématu je třeba primárně využít verbální metodu, tj. vysvětlení a výklad obsahu daného tématu. Následně je vhodná aplikace metody názorné (demonstrační) v praktické úrovni. V rámci názorné metody jsou žáci seznámeni s metodickými listy, které prezentují teorii systému HACCP a konkrétní praktické příklady s uvedením vybraných kulinárních technologií.

Praktické příklady jsou zpracovány ve formě schémat na metodických listech. Vzhledem k charakteru tématu je ponechán prostor i pro aktivitu žáků. Jejich samostatná práce spočívá ve zpracování technologického schématu a následně vytipování podkladových materiálů pro zpracování plánu HACCP.

V technologii vzdělávání je využita promítací technika s verbální metodou a počítač jako pracovní nástroj s možností využití tabulkových a grafických editorů.

V pedagogickém pojetí sehrává svoji úlohu i pedagogická komunikace a interakce, kdy subjekty edukace, tj. žák a učitel, působí společně. Vhodně zvolený styl pedagogické komunikace tak slouží k dosahování výchovně-vzdělávacích cílů na střední odborné škole.

S ohledem na zvyšující se požadavky na práci budoucích absolventů, jejich kvalifikaci, je nutno brát v úvahu i akon-

tabilitu, tj. spojení požadavků praxe na vzdělávání žáků na jednotlivých typech škol. Tento prvek je plně akceptován, neboť zařazení specializované odborné části do osnovy předmětu reaguje na požadavky praxe nejen u nás, ale i v rámci zemí Evropské unie.

Rozšíření předmětových osnov tímto směrem má svoje výhody, které lze shrnout následovně: tematicky se jedná o moderní trend v hygieně a technologii potravin, zpracování tématu přispívá k realizaci vzájemných mezipředmětových vztahů, má návaznost na systém integrované výuky, zavedení a práce v systému HACCP je vyžadována příslušnou legislativou, forma zpracování tématu umožňuje využití didaktické techniky a zpracované odborné materiály jsou využitelné i v rámci dalších odborných předmětů.

Téma systém HACCP v hygieně potravin je v rámci inovace zpracováno na základě výzkumných a odborných poznatků řady pracovišť, včetně empirických znalostí. Využití materiálů pro inovaci a rozšíření předmětových osnov má pro školní edukaci univerzální charakter.

Práce vznikla v rámci doplňkového pedagogického studia pro učitele odborných předmětů na středních školách a byla realizována na MZLU Brno.

MVDr. Alena Stibůrková
SOU a SOŠ potravinářská a služeb Brno
MVDr. Vladimír Kopřiva, Ph.D.
Fakulta veterinární hygieny a ekologie VFU Brno

Studijní program „Hygiena, technologie a ekologie potravin“

Od akademického roku 2002/03 je možnost studovat v rámci univerzitního vzdělávání na Fakultě veterinární hygieny a ekologie Veterinární a farmaceutické univerzity Brno studijní program Hygiena, technologie a ekologie potravin.

Studijní program je realizován jako bakalářský a navazující magisterský. Standardní doba studia je v bakalářském studijním programu 3 roky a v magisterském studijním programu 2 roky. Studium je realizováno v prezenční formě, od roku 2004/05 bude realizována i v kombinované formě.

Požadavky na uchazeče o studium jsou následující: středoškolské vzdělání, přijímací zkoušky z biologie a chemie formou písemných testů.

Ve studijním profilu jsou zařazeny předměty biologického a chemického zaměření (biologie, botanika, zoologie, ekologie, chemie, biofyzika). Z odborných předmětů se studují disciplíny veterinární medicíny, tj. anatomie, biochemie, farmakologie, parazitologie, vybrané choroby hospodářských zvířat, chov hospodářských zvířat. Nedílnou součástí odborného profilu studia je chemie a mikrobiologie potravin, příslušná legislativa, skladba a struktura potravin, analýza potravin, hygiena a technologie potravin živočišného a rostlinného původu, včetně distribuce a prodeje potravin. Součástí bakalářského studijního programu jsou i odborné praxe v každém ročníku studia.

Navazující magisterský studijní program je koncipován jako dvouletý a zahrnuje 25 disciplín, včetně odborných specializovaných praxí. Základem studia v tomto studijním

programu jsou veterinárně-hygienické disciplíny – hygiena a technologie masa, masných výrobků, mléka, mléčných výrobků, drůbeže, ryb, zvěřiny, vajec a vaječných výrobků, polotovarů, tuků, včelích produktů a produktů rostlinného původu. Studenti získávají i znalosti z oblasti HACCP, správné výrobní a hygienické praxe, legislativy, kontroly a dozoru nad potravinami. I zde jsou nedílnou součástí odborné praxe a stáže na specializovaných pracovištích.

Uplatnění absolventů studijních programů oboru hygiena, technologie a ekologie potravin je předpokládáno v oblasti řízení, ekonomiky a legislativy výroby, distribuce a prodeje potravin, včetně práce v oblasti ekologických aspektů potravinářské produkce. Předpokládá se i jejich

budoucí uplatnění v řídicím managementu laboratoří, kontrolních institucí a odborných pracovišť. Uplatnění budou absolventi nacházet jak ve státní, tak v privátní sféře v rámci poradenské a konzultační činnosti, práce v oblasti zajišťování zdravotní nezávadnosti potravin a surovin živočišného a rostlinného původu.

Bližší informace o studiu lze získat na internetových stránkách univerzity a fakulty (www.vfu.cz a www.fvhe.cz) nebo na studijním oddělení děkanátu Fakulty veterinární hygieny a ekologie VFU Brno, Palackého 1-3, 612 42 Brno.

MVDr. Vladimír Kopřiva, Ph.D.
Fakulta veterinární hygieny a ekologie VFU Brno

Možnosť riešenia voľného prístupu k Internetu

V posledných rokoch je slovo informácia jedným z najčastejšie používaných pojmov. Už predchádzajúce storočie, hlavne však jeho druhá polovica, je považovaná za obdobie informačnej explózie. Tento trend dominuje aj v súčasnosti a preto je dôležité umožniť aj študentom získavať potrebné informácie cestou využitia moderných informačných technológií.

Obrovskou výhodou pre prácu s informáciami v škole je vytvorenie **reálneho informačného prostredia** s využitím počítačovej siete INTERNET, ku ktorému by mali študenti **časovo neobmedzený prístup**. Naša škola má síce k dispozícii špecializovanú učebňu výpočtovej techniky a učebňu jazykov napojených na internet, ale obidve učebne sú vyťažené vyučovaním do neskorých popoludňajších

hodín. Aby študent nebol odkázaný len na krúžok internetu, rozhodli sme sa vybudovať na vonkajšej stene učebne výpočtovej techniky periférnu jednotku internetu zatiaľ s tromi počítačmi, ku ktorým majú študenti časovo neobmedzený prístup. Inšpiráciou k realizácii tohto riešenia boli internetové konzoly, ktoré pracujú v niektorých krajinách na princípe verejných telefónnych automatov.

Projekt sme zrealizovali s finančnou pomocou rodičov našich študentov. Záujem o takto riešený zdroj informácií je veľký a preto v najbližšom čase rozšírime periférnu jednotku o ďalšie tri počítače.

Ing. Drahomír Krčmárek, ZŠŠP Liptovský Mikuláš



SOU zemědělské z Podbořan v Číně

díl čtvrtý

Postřehy

V posledním článku o účasti žáků naší školy na Světovém poháru středních škol ve fotbalu se zaměřím na věci, které nás nejvíce překvapily a zaujaly:

- Naprostý pořádek na ulicích bez odhozených nedopalků cigaret a povalujících se papírů. Za celou dobu pobytu jsme neviděli jediné kouřící dítě, což je bohužel u nás zcela běžné.
- Vstřícnost a ochota čínského obyvatelstva včetně dětí, které se učí angličtinu, chodí v jednotných oble-

cích školy, kterou navštěvují a vypadají velice spokojeně.

- Dvaadvacetiletý hoch, který dělal naší výpravě překladače, se odmítl napít trochy piva s tvrzením, že je student a tudíž alkohol nepije.
- Na každé křižovatce a před každým domem ve sportovním areálu stál voják a dohlížel na pořádek, každá výprava měla svého vojáka, který dbal na přesné dodržování časového harmonogramu.
- Malý počet dopravních nehod vzhledem k chaosu v dopravě, který tu podle našich představ panoval – auta



Slavnostní tabule

předjíždějí zleva i zprava, v protisměru jedou kola a motorky, chodci z vozovky uhýbají pomalu a v klidu i před kolonou 24 autobusů.

- Nízké ceny zboží, které se smlouváním daly snížit na zlomek původní ceny. Rekordem byly „pravé hodinky Rolex“ za cenu jednoho dolaru.

- Mohutná výstavba moderních budov, čtyřproudové dálnice, relativně malé zácpy aut v 16 milionovém městě a žádné tlačence lidí na chodnících
- Perfektní organizace celé akce, velkolepost zahajovacího a závěrečného ceremoniálu, značná pozornost sdělovacích prostředků věnovaná této akci. Mnohokrát denně byly obrazové reportáže na několika z více než padesáti televizních stanic, které byly k dispozici. Většinu dne jsou vysílány zprávy, starší filmy, ale také módní přehlídky a sport všeho druhu.
- Fotbalová vyspělost a kvalita většiny týmů v chlapecké i dívčí kategorii.

Závěrem lze konstatovat, že účast žáků Středního odborného učiliště Podbořany na Světovém poháru středních škol ve fotbalu v čínské Šanghaji byla pro všechny obrovským zážitkem, zdrojem poznání, ale i motivací pro aktivní využívání volného času.

Ing. Jiří Drápal, SOU a OU Podbořany

Nezáujem praxe

o výnimočné talenty študentov po zvládnutí odbornej problematiky povolania

Redukcia počtu pracovníkov v agrosektore sa podpísala aj na klesajúcom záujme o rýdzo poľnohospodárske odbory na našej škole. Aj napriek tomuto nezáujmu máme každý rok absolventov, ktorí svojimi výchovno-vzdelávacími výsledkami a vzťahom k poľnohospodárskej výrobe by mohli byť platnými zamestnancami v poľnohospodárskych podnikoch. Zo štatistickým údajov, ktoré máme, však vyplýva, že ani oni sa svoju nespornou odbornosťou nemôžu presadiť v praxi.

Ako príklad môžeme uviesť študentov v učebnom odbore mechanizátor rastlinnej výroby, ktorí svoju odbornosť dokumentovali na Krajských majstrovstvách a Celoslovenských majstrovstvách v súťažnej orbe. Ani jeden z úspešných reprezentantov našej školy, uvedených v tabuľke, nenašiel uplatnenie v praxi v dôsledku nezáujmu potenciálnych zamestnávateľov o ich odbornosť.

Ing. Tibor Hugáň
ZŠŠP Liptovský Mikuláš

Šk. rok	Meno a priezvisko	Krajské majstrovstvá kategória juniorov	Celoslovenské majstrovstvá kategória juniorov
1999/2000	Radoslav ŠLAUKA	I. miesto a II. miesto v absolútnom hodnotení bez ohľadu na kategórie	Čestné uznanie
2000/2001	Tomáš ILAVSKÝ	I. miesto	II. miesto
2001/2002	Tomáš ILAVSKÝ	I. miesto a I. miesto v absolútnom hodnotení bez ohľadu na kategórie	V. miesto
	Martin MICHALKO	III. miesto	nesúťažil
2002/2003	Kristián FRIAN	I. miesto	VI. miesto
2003/2004	Kristián FRIAN	I. miesto a II. miesto v absolútnom hodnotení bez ohľadu na kategórie	IV. miesto
	Ľubomír FLAJS	II. miesto	nesúťažil
	Radoslav CIBULA	III. miesto	nesúťažil



Den Země

Studenti Střední zemědělské školy v Žatci už tradičně v posledním týdnu měsíce dubna oslavili mezinárodní svátek DEN ZEMĚ.

V tento den se věnovali mnoha aktivitám, které souvisely s úpravou školy v rámci nové koncepce ozelenění celého areálu.

Skupina studentů vysazovala v části ovocné zahrady sortiment ovocných stromů, jiná pokračovala s výsadbou okrasných keřů a květin. V areálu chovu koní Jindřišky Talavánové v Perči pomáhali při likvidaci náletových rostlin.

Pro občany města Žatec byla připravena již druhým rokem akce „Vysaď strom“, při které naši studenti nabízeli zdarma různé druhy jehličnatých i listnatých stromů k výsadbě. Stromky získali od Dřevařské a lesnické společnosti s. r. o. Lhota za odpracovanou brigádu, a byl o ně velký zájem.

Vzhledem k oborům, které jsou na naší škole vyučovány, vedeme žáky k ochraně a udržování životního prostředí a jsme rádi, že si uvědomují potřebnou nutnost aktivně se zapojit do péče o životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj.

Ing. Klímová Eva
ředitelka školy

Účast studentů Střední zemědělské školy Žatec v krajském kole SOČ

Studenti 4. ročníku studijního oboru Ekologie a ochrany krajiny Střední zemědělské školy v Žatci Vladimír Musil a Karel Strnad obhájovali 6. 5. 2004 své práce v krajském kole soutěže středoškolské odborné činnosti. Soutěž se uskutečnila v ústeckém domově dětí a mládeže.

Vladimír soutěžil v oboru Chemie s prací nazvanou „Kvalita pitné vody na Podbořansku“ a umístil se na pěkném 3. místě.

Karel obhájoval práci zařazenou v oboru Ochrana a tvorba životního prostředí s názvem „Přírodní památka Střezovská rokle“. V tomto oboru je každoročně velké množství soutěživých. Karel v silné konkurenci obsadil 9. místo.

Děkujeme studentům za vzornou reprezentaci školy a přejeme hodně úspěchů u všech zkoušek.

Ing. Dagmar Hromádková, PZŘ

Květináři ze SOU a OU Opočno v kostelíku a na Floře

Ve dnech 8. – 13. 4. 2004 se v Mariánském kostelíku v Opočně konala velikonoční výstava. Žáci prvního a třetího ročníku oboru Květinářské práce z místního Středního odborného učiliště a Odborného učiliště se podíleli na její přípravě. Velikonoční inspiraci přišlo načerpat mnoho návštěvníků včetně žáků ze škol. Náměty pro svoji práci získávají naši květináři na různých výstavách, například na Floře Olomouc, které se zúčastnili 22. 4. 2004.

Za SOU a OU Opočno zpracoval
Ing. Jiří Mlateček





Svět barev a květinové krásy

Výstaviště Flora Olomouc se ve dnech 22. – 25. dubna otevřelo proslulé mezinárodní zahradnické výstavě a veletrhu FLORA OLOMOUC 2004. Poprvé se na výstavě prezentovalo stánkem také slovenské dvojčce výstavy – bratislavská Flora – s pozvánkou na zahradnický veletrh (od 28. dubna).

Hitem letošních květinových přehlídek byly trvalky, k zajímavostem patřila expozice exotických druhů a odrůd květin z Ekvádoru. Téma letošní floristické soutěže v aranžování květin bylo věnováno Dni matek. Nejvyšší odborné ocenění získala skupina odrůd cibulovin rodu *Lachenalia* (původem z jižní Afriky), vhodná pro dekorativní účely i pro řez.

Výstavy se už tradičně zúčastnily – ať už jako vystavovatelé nebo účastníci floristické soutěže – naše zahradnické školy: Brno-Bohunice, Děčín-Libverda, Klimkovice, Kopidlno, Litomyšl, Mělník, Ostrava, Velký Újezd, Zahradnická fakulta Lednice.

Letní etapu květinové Flory Olomouc 2004 připravují pořadatelé na 19. – 22. srpna.



Dřevorubec Junior 2004

Celostátní soutěže „Dřevorubec Junior 2004“ ve Středním odborném učilišti lesnickém v Hejnicích (ve dnech 25. – 27. 4.) se zúčastnilo 32 závodníků z 11 lesnických učilišť (z celkového počtu 13).

Celkovými vítězi v kategorii jednotlivců se stali: Jiří Černý, Hejnice; Martin Moravec, Hejnice; Jan Kušnier, Hejnice; Milan Vichr, Bzenec; Tomáš Greždo, Hejnice. Tito

vítězové zároveň získali nominaci na celostátní soutěž „Dřevorubec 2004“, která se bude konat ve Svobodě nad Úpou ve dnech 23. – 26. 6. 2004.

V kategorii družstev se umístilo na 1. místě SOUL Hejnice A, na 2. místě Hejnice N a na 3. místě družstvo SOUL Bzenec N.



Historie Středního odborného učiliště zemědělského v Horních Heřmanicích

135 let je dlouhá doba

Právě tolik let uplyne 10. června od položení základního kamene ke stavbě naší školy. Je to neuvěřitelné, ale naše škola vyvíjí svou činnost nepřetržitě i přes dějinné a politické zvraty, které se za tuto dobu přehnaly odlehlým koutem naší republiky.

Začneme od počátku. Ve druhé polovině 19. století vystala potřeba vytvoření zemědělských a lesnických škol pro vzdělávání majitelů velkých i menších hospodářství, jejich správců a úředníků a posléze i zemědělské veřejnosti. Po řadě peripetií a problémů prosadil Zemědělský a lesnický spolek ve Vidnavě pod vedením prvního předsedy a ředitele cukrovaru v Bernarticích Eduarda Siegla výstavbu školy,

kteřá byla situována do Horních Heřmanic, místní části obce Bernartice

Od počátku existence to škola neměla jednoduché, od finančních těžkostí až po možnosti přemístění jinam. R. 1896 byla dokončena železniční trať z Lipové do Bernartic, která byla o rok později protažena do konečné stanice v Javorníku. Železnice způsobila jisté hospodářské oživení a také vytvoření železniční zastávky 200 m od areálu školy výrazně pomohlo jejímu spojení se světem.

Výuka se zdárně rozběhla a již ve škol. r. 1872/1873 byla povýšena na tříletý vyšší zemědělský ústav. Pro finanční problémy byla škola o dva roky později převedena pod správu země jako Slezská hospodářská zemská střední škola. Ke škole patřil statek o výměře 39 ha.

V r. 1914 měla být přestěhována do Javorníku, ale vypuknutí 1. světové války zamezilo toto stěhování. Ve válečné vřavě padlo mnoho obětí z řad profesorů, zaměstnanců i žáků, jak připomíná pomník v našem parku. Výuka během válečných let byla s námahou prováděna formou různých kurzů. Ihned po válce rostl zájem o studium, a tak bylo nutno provést velké stavební změny.

Po vzniku samostatného Československa bylo rozhodnuto v r. 1925 tuto školu zrušit. Nakonec bylo od záměru upuštěno a byla přeměněna na dvouletou Rolnickou školu, která měla za úkol připravit absolventy k získání teoretických a praktických znalostí a dovedností k řízení větších zemědělských celků. Toto poslání vykonávala škola do r. 1940, kdy byla škola změněna na Zemědělskou školu a vytvořeno oddělení pro dívky.

Po II. světové válce nastaly další pronikavé změny. Německé obyvatelstvo bylo odsunuto, příliv nových obyvatel i jiných národností zanechal na tomto kraji své stopy.

Od školního roku 1946 došlo k zahájení výuky v českém jazyce. V éře socializace venkova se odehrávaly různé změny téměř každý rok – některé dobré, jiné méně zdařilé. Nicméně došlo ke stabilizaci vytvořením Zemědělské mistrovské školy (ZMŠ). Její absolventi se uplatnili ve vznikajících zemědělských podnicích, poslední skončili školní rok 1969. V roce 1960 bylo souběžně vytvořeno Zemědělské odborné učiliště.

Školní statek se rozrůstal až na 280 ha v pol. padesátých let. Od 1. ledna 1965 došlo k delimitaci a školní statky mohly mít jen střední zemědělské technické školy. V sou-



časné době hospodaříme na 9,24 ha orné půdy a 10 ha pastvin pro naše koně.

Po r. 1989 byly zavedeny nové zemědělské a potravinářské obory a pro absolventy tříletých učebních oborů maturitní nástavba. Dnes má naše škola obory: Farmář-farmářka se zaměřením na chov koní, Opravář zemědělských strojů, koním blízké obory Sedlář-sedlárka a Kovář-podkovář. Významným oborem je Umělecký kovář a zámečník.

Naši umělečtí kováři mají mnoho úspěchů jak na různých výstavách a soutěžích, ale také zajišťují výrobu umělecké kovařiny pro různé subjekty a soukromé osoby. Sportovními úspěchy se také mohou chlubit členové našeho jezdeckého klubu.

Za dobu existence školy zde působily významné osobnosti. Ferdinand Janovský byl vyslán zemským výnosem na studijní cestu do Německa, Belgie, Anglie. Své znalosti uplatňoval od roku 1872 jako ředitel školy. Profesor F. M. Raiffeisens založil spořitelnu, kdo by ji dnes neznal? Profesor August Kaiser byl spoluzakladatelem Zemědělské společnosti Slezska a poslancem vídeňského sněmu. O Ing. Rudolfu Pfohlovi již byla řeč. Dipl. Ing. Jan Krannich působil ve škole od roku 1935, později se stal ředitelem. Za jeho působení měl škola velký věhlas. A další významní: prof. Ing. Erwin Wittek, prof. Thorismund Matzner...

RNDr. František Zbytek, SOUz Horní Heřmanice

Oslavy 135. výročí proběhnou od 21. června do 26. června 2004 a všichni bývalí absolventi jsou srdečně zváni.

Spoluzakladatel českého chemického názvosloví se narodil na Plzeňsku

Vzpomínka na Alexandra Sommer-Bařka

V jarních měsících letošního roku si připomínáme dvě „kulatá“ výročí narození a úmrtí významného českého chemika, všestranného publicisty a svérázné postavy společenského života na rozhraní 19. a 20. století Alexandra Sommer-Bařka. Narodil se před 130 lety 15. června 1874 v Prádle na jižním Plzeňsku a zemřel před 60 lety v dubnu válečného roku 1944.

Bařek studoval na pražské univerzitě, kde se stal žákem a asistentem vynikajícího představitele naší anorganické a analytické chemie profesora Bohuslava Braunera, a kde dosáhl v r. 1899 doktorátu filozofie. Pobyl rovněž v zahraničí, především v chemickém ústavu univerzity v Londýně pod vedením objevitele vzácných plynů v ovzduší sira Williama Ramseye – nositele Nobelovy ceny za chemii v r. 1904. Ve svých vlastních výzkumech se Bařek zabýval chemií prvků „vzácných zemin“ (lanthanoidů), především jejich dělením pomocí oxidu siřičitého.

Ačkoliv celým svým působením a výsledky vědecké práce splňoval všechny předpoklady stát se vysokoškolským učitelem, veškeré jeho snahy v Praze a Brně zůstaly v tomto směru marné. Pracoval proto po celý život jako středoškolský profesor, do r. 1910 v Plzni a později v Praze na vyšší průmyslové škole.

Do rozvoje české chemie však zasáhl jiným výrazným způsobem: počal se věnovat chemickému názvosloví. V r. 1900 byl otištěn v „Listech chemických“ jeho návrh na názvoslovné úpravy. Zůstal však nepovšimnut a teprve, když jej Dr. Bařek r. 1908 vydal v podobě propagačního

letáku, pozval Spolek českých chemiků autora na schůzi, kde byla ustanovena názvoslovná komise. Bařkovým nápravným aktivitám se dostalo zásadní podpory od přední autority, profesora pražské techniky Emila Votočka. Společně pak vytvořili systematické české chemické názvosloví, obecně přijaté v r. 1918 a v podstatě platné dodnes. Ano, to jsou ty tolikrát memorované koncovky dříve kysličníků, nyní oxidů (-ný, -natý, -itý, -ičitý, atd.).

Svoje nesporné nadání zaměřil na činnost popularizační a osvětovou. V nesčetných přednáškách, které většinou vydával vlastním nákladem v ilustrovaných brožurách (Setba) a časopisech krátkodobého trvání (Zájmy všelidové, Snahy všelidské) byl neúnavným propagátorem přírodních věd, abstinentismu a vegetariánství, hlasatelem svobodného myšlení, reformátorem písma (Neoglyfy), veřejným kazatelem, pacifistou a zakladatelem Ligy nekuřáků a organizace Volné Sdružení Klasů. Obíral se i takovými náměty, jež svědčily o jistém podivínském rysu jeho ducha.

Jinak však napsal pěknou „Pokusnou chemii prostonárodní s výkladem theoretickým“ (1901) a rozličné další publikace: „Mravouka přirozená“ (1920), „Ocelové paže“ (1921), „Zpověď pijákova“ (1929), „O komunismu a bolševictví“ (1936). Zajímavá je i vlastní biografie „Jak jsem 50 let žil a pracoval 1875–1924“ (1925), kde popisuje svoje osudy a zkušenosti a ohleduplným způsobem představuje některé osobnosti naší vědy v pohledu, o němž se málo dovídají pozdější čtenáři ze slavnostních posmrtných vzpomínek.

(tes)

McCORMICK – Chicago, USA

továrna na výrobu hospodářských strojů

McCormickova továrna na výrobu žacích strojů v Chicagu náleží k jednomu z největších podniků na výrobu hospodářských strojů tohoto druhu na světě. Byla založena roku 1831 inženýrem Cyrusem Hallem McCormickem, jemuž se po dlouhých pokusech podařilo zdokonalit žací stroj, jehož žací mechanismus pracoval na principu práce nůžek. Zdokonalen byl takovým způsobem, že se stal po mnoho desítek let vzorem všem dalším moderním žacím strojům.

Robert McCormick (dědeček Cyruse McCormicka) se přistěhoval s rodinou do Cumberlandského hrabství v Pensylvánii v r. 1779 a v krátké době se stal úspěšným rolní-

kem. Jeho vnukové, Robert mladší, se narodil v r. 1780 a Cyrus v r. 1809. V té době již Robert mladší vlastnil kromě pily, moštárnu, lihovar, dva obilní mlýny. Cyrus Hall

McCormick (1809–1884) byl vynálezcem od útlého mládí. Ve věku 15 let vymyslel pro sklízení obilí lehké váhové hrabice. Cyrusův otec pracoval v té době na farmě v kovárně a od r. 1815 se snažil zlepšit žací stroj. Nebyl však úspěšný, na začátku žní r. 1831 se vzdal svého záměru. Cyrus však pokračoval tam, kde jeho otec přestal. K otcovu designu přidal několik klíčových elementů a o žních r. 1831 již předvedl svůj první zlepšený žací stroj, který nakonec v r. 1834 patentoval. Stroj obsluhovali 2 pracovníci (kočí a osoba, která odstraňovala řezané obilí z žacího válu). Výkon stroje zastal práci 4–5 ženů s kosami nebo 12–16 ženů se srpy za jeden den.

McCormick svůj žací stroj z počátku prosazoval do praxe velmi pomalu. V r. 1851 ale vyhrál McCormickův žací stroj nejvyšší soudobé ocenění, zlatou medaili v „London's Crystal Palace Exhibition“. Úspěchu částečně vděčil za svoji vynalézavost, ale byl také dobrým obchodníkem. Díky urychlené expanzi výroby nových zemědělských strojů pro západní trhy Spojených států se stal znám svým „virginským žacím strojem“.

Novou kombinovanou žací sekačku pro sklizeň obilí, patentovanou r. 1857, sestrojil v letech 1852–1865. Jejím vylepšením oproti modelu z r. 1831 bylo místo pro řidiče, větší prostor pro shrabovanou hmotu, dělený nůž a celokovové hlavní kolo. Tento stroj sekal v širším záběru pokosu nežli předešlý model stroje a byl tažen dvěma koňmi.

Další v pořadí automatický samoshrabovací žací stroj (kombajn), známý jako „Old Reliable“, obsluhoval již jen jeden muž. Byl patentovaný v r. 1858, ale vyráběn až kolem r. 1862. Automatický mechanismus hrabíc pomáhal řeznému mechanismu přikrývat obilí a připravovat obilí k vázání za vazač s osádkou 4–5 lidí.

Žací stroj „Pokrok“ byl kombinací samochodného a žacího stroje. Tento typ byl vyráběn a prodáván v letech 1869–1879. Automatické hrábě byly součástí pohonného mechanismu, odkládací vál a moták byly odstranitelné tak, aby jej bylo možno použít jako žací stroj na seno.

Samovazač „Mokřina“ byl sestrojen v letech 1875–1883 a skládal se ze stejného žacího ústrojí jako dřívější sekačky, dále ze zdviháku a přídatné vázací plochy. S plošinou jezdili dva lidé a vázání obilí bylo prováděno ručně. Patentován byl již v r. 1858, předveden však až v r. 1875. Obilí u samovazače vázali dva lidé, zatímco dřívější stroje požadovaly 4–5 lidí.

Žací stroj s vazačem z r. 1876 byl první samovazač tohoto typu, který byl kdy postaven. Byl totiž obsluhován jedním mužem. V letech 1877 až 1885 jej bylo vyrobeno a prodáno na 50 000 kusů. Žací stroj s vazačem, vyráběný v r. 1881, byl první vazač, který vázal otepi motouzem. V dalším vývojovém stádiu tohoto stroje došlo jen k malému zlepšení, lehčí koncepci a větší trvanlivosti. Vazač z lehkého kovu (z r. 1888) byl vylepšeným typem vazače z r. 1885, u něhož bylo zlepšeno vázací zařízení poprvé od doby vzniku vazačky. Byla zdokonalena stavba motáku a přidána snímatelná plachta, která zakrývala pracovní prostor.

Řádková žací sekačka zanechávala obilí v řádcích na povrchu strniště. Uložené obilí na strništi bylo sbíráno připojeným sběračem a později mláceno. Sekačka umožňovala sekat i dřevnatější elementy v obilí (plevele se vysušily s plodinami před mlácením), a proto byla schopna pracovat i v živelnějších podmínkách, jako byly např. silnější větry a krupobití.

Později vyráběný traktorový vazač „McCormick-Deering“ byl ovládán prostřednictvím vývodového hřídele z traktoru Farmall. Udělal tak z vazačky stroj nezávislý na půdních podmínkách a mohl pracovat v obtížných terénních podmínkách, ve kterých nešlo použít koňský potah. Pohonná vývodová jednotka byla dodávána se všemi traktory typu Farmall.

Sklízecí mlátička – kombajn „McCormick-Deering“ byla nejmodernějším typem žacího stroje pro sklizeň obilí. Sklízela 40–50 akrů denně, mlácené obilí bylo dopravováno po důkladném čištění do obilního tanku. Z toho bylo přesypáváno do nákladního automobilu nebo nákladního vozu.

K nejoblíbenějším hospodářským strojům McCormickovy továrny, používaných v Čechách, patřily žací stroje travní značek „Vertikal“ a „New 4“, obilní žací stroje „Daisy“ a „New Daisy“, žací stroje se samovazačem a automobilní žací stroje. Specialitou firmy byly stroje ke sklizni kukuřice (samovazače na kukuřici), loupače a drásače kukuřičných palic. Továrna dále vyráběla stroje na obracení a pohrabování sena, plečky, kultivátory, pákové a pérové brány, vše pod značkou „Diamond“. Tovární výroba v té době byla na takovém stupni automatizace, že výroba jednoho žacího stroje trvala jen 20 minut.

Firma McCormick dnes vyrábí nejen uvedený sortiment, ale vyrábí i další hospodářské stroje, traktory nevyrábí.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

Jízdy zručnosti 2004

Vydavatelství Profi Press, s. r. o. pořádá již třetí ročník soutěže „Jízda zručnosti“ v jízdě traktorem pro žáky zemědělských škol, v letošním roce nově i pro zemědělskou veřejnost. Už tradičním spolupřadatelem jsou zemědělské školy.

V květnové Zemědělské škole jsme vás seznámili s podmínkami soutěže a s kalendářem soutěžních kol. V následném přehledu vám předkládáme výsledky jednotlivých kol doplněné o postřehy organizátorů.

Do finále soutěže, které se uskuteční na výstavě Země živitelka 2004, postupují vždy první čtyři z každého oblastního kola.

Jízdy na veletrhu Techagro 2004

Moravské kolo jízdy zručnosti se uskutečnilo na brněnském výstavišti 29. března. Spolupřadatelem byla Střední odborná škola ve Vyškově.

Podle informací pana Vlastislava Drobílka z vyškovské školy byla dráha z nedostatku prostoru zmenšena o slalom a nepovinnou osmičku a výčet překážek byl následující: přejetí lávky pravým i levým kolem, průjezd pravoúhlu zatáčkou, průjezd úzkým profilem, zastavení u rampy pravým i levým bokem přívěsu, zhození tyčky předním závěsem traktoru a nacouvání do garáže.

K jízdám se přihlásilo 20 soutěžících z 10 škol. Další tři dny pak probíhala soutěž pro zemědělskou veřejnost, každý den bylo přihlášených 20 zájemců.

Výsledky žáků

1. místo: **Matěj Radek**, SOUz Frýdek-Místek, čas 4:29
2. místo: **Martin Houšť**, SOŠ Vyškov, čas 4:43
3. místo: **Ondřej Petr**, SOŠ a SOU Nový Jičín, čas: 5:15
4. místo: **Jakub Hadámek**, SZeŠ a SOU Opava, čas: 5:48

Nejúspěšnějšími z řad zemědělské veřejnosti se stali: **Martin Novák**, SZeŠ Čáslav, 4:49; **Zdeněk Pohorský**, Litomyšl, 3:42; **Josef Glanzner**, Sebranice, 3:35.

Oblastní kolo jízdy zručnosti v Blatné

Ve čtvrtek po Velikonocích se ve Středním odborném učilišti Blatná uskutečnil již 2. ročník oblastního kola sou-

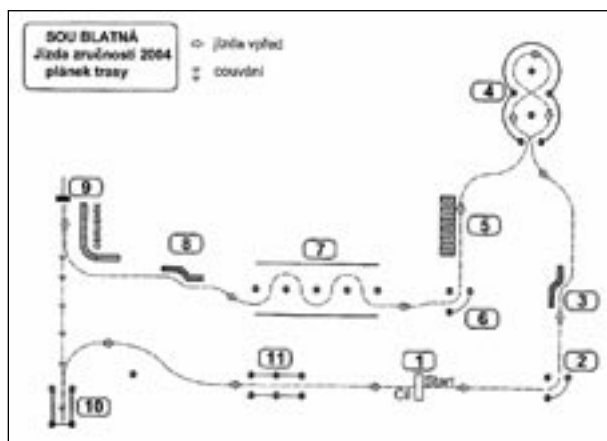
těže v jízdě zručnosti traktorem a přívěsem. Letos se soutěže zúčastnilo 25 žáků z devíti středních škol. Zájem o tuto soutěž podtrhuje i skutečnost, že vedle jihočeských škol přijeli soutěžit až z Benešova a Horšovského Týna. Náročná trať obsahovala dvanáct disciplín. Podle soutěžících mezi nejobtížnější úkoly patřilo zacouvání přívěsu do garáže a přejezd lávky předním kolem traktoru. Hodnocen byl čas potřebný ke splnění všech úkolů, za chyby byly rozhodčími přidělovány trestné body.

Soutěž je organizována ve spolupráci s vydavatelstvím Profi Press s. r. o. Hlavním sponzorem akce byl Garant „A“, který v areálu vystavil i moderní traktory New Holland v soupravě s nářadím na přípravu půdy a setí. Mezi vystavovateli byl i Agrozet České Budějovice, a.s. s velkoobjemovým sběracím návěsem a rotačním žacíím strojem Pottinger. Ze soukromě hospodařících zemědělců se zúčastnil s traktorem Case v soupravě s nářadím na přípravu půdy Zdeněk Kuželka z Hajan. Moderní technika kontrastovala s funkčními traktory – veterány Škoda 30, Zetor 25 a pásovým traktorem Zetor 20, které jezdily na našich polích před více než čtyřiceti lety. Změřit své síly si přišlo i šest dospělých traktoristů, kteří soutěžili v samostatné kategorii.

V soutěži žáků obsadil první místo **Tomáš Bártík** z domácího SOU. Druhý dojel **Vlastimil Zobal** z VOŠ a SOŠ Břežnice, který měl stejný čas, ale nasbíral více trestných bodů. Na třetím místě skončil **Lukáš Matějovský** z VOŠ a SZeŠ Benešov a do celostátního kola postoupil ještě čtvrtý soutěžící, kterým byl **František Čoudek** z VOŠ a SZeŠ Tábor.

Mezi soutěžícími z řad dospělých obsadil první místo **Jan Doležal** z SOŠ České Budějovice, druhý byl **František Čížek** z podniku ZEAS Agro Rábín a třetí místo obsadil **Jiří Doležal** ze SOUz, OU a U Dačice.





Akci sledovala široká zemědělská veřejnost. Zájemci využili možnosti prohlídky vybavenosti školy. Zúčastnili se též žáci základních škol, které čeká rozhodování o tom, čím chtějí být a možná zde našli i inspiraci. Věříme, že se na stejně zdařilé akci sejdem i za rok a že řemeslu opraváře zemědělských strojů zůstane i do budoucna vážnost, kterou si právem zaslouží.

Ing. Stanislav Janota, SOU Blatná

Jízdy na nám. Krále Jiřího z Poděbrad

Spolupředatelem soutěže Jízda zručnosti 2004 v Chebu byla Integrovaná střední škola zemědělsko-manažerská, OU a U.

Jak nám napsal zástupce ředitele Ing. Jiří Houtke, soutěž se konala 22. dubna v Chebu na nám. Krále Jiřího z Poděbrad. Její součástí byla i výstava zemědělské techniky, automobilní techniky a motocyklů v dolní části náměstí. V závěru programu měli všichni soutěžící možnost si uvedenou techniku vyzkoušet a zvláště jízda na malém skútru po soutěžní trati byla pro žáky příjemným zpestřením.

Ještě jednou i touto cestou děkují organizátoři všem vystavovatelům, kteří pomohli udělat ze soutěže Jízdy zručnosti příjemný zážitek a skvělou vzpomínku na soutěž, školu a město Cheb.

Výsledky soutěže

1. místo: **Antonín Wollner**, SPŠD Křimice
2. místo: **Jiří Gendráč**, ISS Cheb
3. místo: **Michal Koňarik**, SOŠ Cheb
4. místo: **Petr Feher**, SOUz Kralovice

Den zemědělce Vysočiny

Integrovaná střední škola ve Světlé nad Sázavou se stala organizátorem soutěže „Jízda zručnosti“ již potřetí. Vlastní jízdy byly součástí bohatého programu Dne zemědělce Vy-

sočiny, a tak 5. května tu našel něco zajímavého každý návštěvník. Vlastní soutěže se zúčastnilo 37 žáků z 12 škol.

Výsledky soutěže

1. místo: **Jan Mísař**, ISS Světlá nad Sázavou
2. místo: **Josef Urban**, VOŠ a SZeŠ Benešov
3. místo: **Martin Novák**, SZeŠ Čáslav
4. místo: **Jaroslav Kalina**, ISS Světlá nad Sázavou

Podle pochvalných článků v regionálním tisku, které redakci poskytl garant soutěže pan Josef Hoskovec, se těšily velkému zájmu přehlídka nejmodernější i funkční historické zemědělské techniky a doprovodné akce pro širokou veřejnost. Návštěvníci s řidičským průkazem si mohli vyzkoušet couvání traktorem s přívěsem, děti způsob dojení na umělém vemeni, místní žáci předváděli ovládání nakladače i zručnost v řízení traktoru.

Ve školním areálu praktického výcviku tak našli povzbuzení aktivní zemědělci i jejich příznivci.

Závěr oblastních kol v Hlušicích

Poslední termín oblastních kol Jízdy zručnosti 2004 se uskutečnil 20. května na Středním odborném učilišti v Hlušicích. Podle ředitele školy Mgr. Vladimíra Blažejce pořádali soutěž už podruhé a velmi je potěšilo, že jejich žák Lukáš Jaček uspěl v loňském roce na celostátním finále jízd v Českých Budějovicích, kde se umístil jako druhý. Soutěž berou jako dobrou prezentaci regionu, obce a školy. Kromě vlastních jízd nechybí doprovodný program – soutěžící si v počítačové učebně vyzkoušejí dopravní testy, pro veřejnost je připravena výstava zemědělské techniky a prezentace malé zemědělské mechanizace. Poděkování patří SOU Nová Paka, které zajišťuje občerstvení.

Za pěkného dne se soutěže zúčastnilo rekordních 40 žáků ze 14 škol. Pod organizátorskou péčí pana Josefa Valenty a pomoci dalších pedagogů a žáků učiliště se jezdilo zároveň na dvou trasách. Zvítězili hlušičtí žáci, ale v závěrečném slavnostním vyhodnocení byli odměněni i nejlepší soutěžící z dalších škol.

Výsledky soutěže

1. místo: **Josef Kopecký**, SOU Hlušice
2. místo: **Jan Truhlář**, SOU Hlušice
3. místo: **Pavel Peřina**, SOU Hlušice
4. místo: **Petr Šíma**, SOU Hlušice

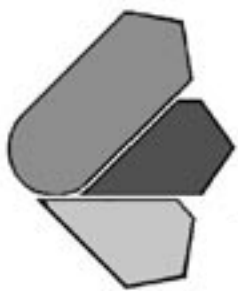
Podrobnější seznámení se Středním odborným učilištěm Hlušice si budete moci přečíst v září, v novém ročníku Zemědělské školy.

Celoroční obsah

	Číslo/stránka
Úvodník/Úvodník	
Kuchtík: Celoživotní vzdělávání	1/3–4
Kuchtík: Potřebujeme genové manipulace?	4/3–4
Kuchtík: Požadavky na vzdělávání procházejí změnou	7/3–4
Kuchtík: Problém drog se nevyhýbá ani ČR.....	2/3–5, 3/3–4
Kuchtík: Přípravu ke studiu na vysoké škole nelze podcenit	6/3–4
Zemědělské školství/Poľnohospodárske školstvo	
Asociace vzdělávacích zařízení – Jihočeský kraj	9/9–10
Cíbk, Majerčík: Konala sa konferencia	10/7–11
Coufalík: Leonardo je i pro zemědělské školy	1/5–7
Hanušová: Znalosti, představy a očekávání studentů o studiu na vysoké škole	6/4–5, 7/8–9
Kohout: Projekt pokusného ověřování dálkového studia VOŠ.....	6/6–7
Krajíčková: Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.....	6/2
Krajíčková: Jak dál s výukou praxe a zemědělským vzděláváním	1/12–16
Krajíčková: Rozvíjí se spolupráce škol.....	9/8–9
Krajíčková: Spolupráce se školami	4/18–19
Krajíčková: Vznikla Asociace vzdělávacích zařízení	5/3–5
Krajíčková: Zemědělská škola v Písku	8/3–7
Kuchtík: Postavení odborného zemědělského školství po vstupu ČR do EU	10/3–6
Vzdělávání dospělých/Vzdelávanie dospelých	
Akreditovaní poradci mohou zemědělcům nabídnout své služby	7/13–14
Bártová: biologické předměty a Internet	7/14–15, 8/11–13
Dytrtová: Výukový program a jeho standardizace ve škole	6/7–8
Druhý běh akreditace privátních poradců.....	10/15–16
Etická kompetence učitele	7/11–12
Holasová: Co může zemědělcům nabídnout Poradenský systém MZe ČR.....	9/7
Krieg: Kurikulární reforma a její aplikace na současné střední školství.....	8/9–11
Krieg: Projekt Enersol CZ	10/16–17
Kuchtík: České zemědělství v rozšířené Evropě	5/7–8
Matoušek, Vondruška: Ohlédnutí za zemědělským rekvalifikačním kurzem	3/5–6
Mičková: Leonardo da Vinci II	8/7–8
Miklenda: Distanční vzdělávání?	1/11–12, 2/6–8, 3/7–8
Pongóová: Realizácia nového projektu v Agroinštitúte	7/9–10
Program pro mládež – Edie	10/17
Stibůrková, Kopřiva: Systém HACCP	10/19–20
Šébl: Povinnosti pěstitelů zemědělských komodit	3/9–10
Šébl: Registrace a rostlinolékařské pasy	4/9–10
Šilhová: 16. evropský seminář o vzdělávání v poradenství	2/9
Šilhová, Krajíčková: Změny v informačních systémech v českém zemědělství.....	4/12
Špulák, Dytrtová: Ekologická výchova – geneze cílů a úkolů	2/5–6
Tatarková: Agroturistika jako součást rozvoje regionu.....	4/10–11
Vondruška: Kartotéka typových pozic.....	9/5–6
Problematika EU/Problematika EÚ	
Ekologické zemědělství drží krok se zeměmi EU.....	3/13–14
Hrabánková: Příprava v českém zemědělství na využívání podpor ze strukturálních fondů EU ...	5/5–6, 6/11–12, 7/7–8
Hrabánková: Přístupy k tvorbě projektů.....	9/3–4, 10/12–13
Informační centrum EU	1/9–10, 2/12–13, 3/12–13, 4/8–9, 5/11, 6/11, 7/6–7, 8/8, 9/4–5, 10/13–14
Pěstování geneticky modifikovaných odrůd	4/4–5
Předstupová příprava Slovenskej republiky do EÚ ...	1/7–8, 2/10–12, 3/11–12, 4/6–8, 5/9–11, 6/8–10, 7/4–5
Ohlasy/Ohlasy	
Čo sa udialo v Agroinštitúte	5/13–14
Hugáš: Nezáujem praxe o výnimočné talenty.....	10/22
Drápal: SOU zemědělské z Podbořan v Číně – světový pohár ve fotbale.....	7/16–17, 8/13–14, 9/15–16, 10/21–22
Drobník: Povodeň, sucho, člověk a Země.....	5/12–13
Král: Co ohrožuje mezilidské vztahy ve školách	4/5–6
Král: Potřebuje odborné školství public relations?	1/4–5
Kubíčková: I ve Starém městě se učí „Marečci“	5/14
Aktuality/Aktuality	
Barboriak: Vianočná súťaž vo viazaní a aranžovaní.....	6/16–17
Birnšteínová: Vzdelávací program Socrates v SOUP Šaľa	7/20
Cinová: Medzinárodná súťaž mladých poľnohospodárov v Nyíregyháze	3/18
Cinová: Obnovená spolupráca medzi SPOŠ Michalovce a SPOŠ Kavarna	2/16
Duška, Sýkora, Podmajerský: Jesenné aktivity na rybárskej škole v Mošovciach	5/15–17
Horáček: Zlatá podkova	2/17
Hromádková: Účast studentů SZeŠ Žatec v krajském kole SOČ	10/23
Ivančík: Medzinárodná spolupráca stredných poľnohospodárskych škôl.....	5/17–19
Ivančík: Oblastná výstava	5/19–20
Ivančík, Prega: Renesancia mlieka.....	9/10–12
Jízdy zručnosti 2004 (Brno, Blatná, Cheb, Světlá n. S., Hlušice)	10/28–29
Klička: Tradiční chovatelský den v Třebíči	3/14–15
Klímová: Den Země.....	10/23
Krajíčková: Kopidlenský kvítek	4/16
Krčmárek: Možnosť riešenia voľného prístupu k Internetu	10/21

Krieg: Kapradí 2003.....	5/15
Križan: Konfrontácia zručnosti stredných škôl.....	6/14–16
Kubínová: S Ediem po stopách Keltů	10/18–19
Marek: Heuras – Votec – setkání v Alden Biesenu	7/19
Masek: Chov koní a jazdecký šport v SOUP Šala	8/14–15
Mlateček: Další z počítačových kurzů na SOU Opočno	1/19
Mlateček: Krása, radost, užitek	4/17
Mlateček: Květináři z Opočna v kostelíku a na Floře	10/23
Mlateček: SOU a OU Opočno spoluorganizátorem Mistrovství republiky v orbě	2/16–17
Mlateček: Úspěch SOU a OU Opočno na 30. mistrovství ČR v orbě.....	3/16–17
Mlateček: Vánoce v SOU a OU Opočno.....	5/26
Mlateček: V SOU a OU Opočno se vyřezávalo	8/21
Pazdera: Celostátní soutěž žáků zemědělských škol	9/13–14
Prega: Mlieko zaujalo	7/20
Prega: Krajské kolo súťaže o mlieku	8/16–17
Ptáček: Brněnská růže.....	4/17–18
Ptáček: Květinová aranžmá na zámcích.....	9/14
Ptáček: Výstavy zahradnické školy Brno-Bohunice.....	1/18
Suchopárek: Lesáci dále rozvíjejí tradici společných mistrovství.....	2/15
Solčiansky: Škola spĺňajúca kritériá európskej úrovne ...	7/17–18
Šándorová: Jako sa nám darí na odbornom výcviku	8/15–16
Švingál: SPOŠ v Michalovciach je pripravená na vstup do EU	6/13–14
Tatarková: Oblíbené jogurty	9/15
Tauchmanová: Zemědělská výstava pod horami.....	1/18–19
Zbytek: Chřest z bavorského Schrobenuhousenu roste v Horních Heřmanicích	4/15
Informační zdroje/Informačné zdroje	
Agromek 2004 – mezinárodní zemědělská výstava.....	3/2
Aranžování – nejen pro zahradnické školy	3/19–20
Cviční učitelé na katedře pedagogiky.....	9/8–9
Dřevorubec Junior 2004.....	10/24
Dytrtová: Pěstujeme mrkev, ředkvičky, celer	8/19
Fiedlerová: Bezpečnost potravin v ČR	8/17–18
Gočálová: Školní závody	10/11
Hlubučková: Podpora a propagace ekologického zemědělství	9/6
Honzík: Učitelům odborných předmětů.....	4/11
Husová: Vzdělávací program pro české floristy	3/20
Informace MŠMT ČR – odměňování žáků	7/10
Jízdy zručnosti 2004.....	9/17
Kalendář – Agrokomlex – výstavnictvo Nitra.....	8/2, 9/2
Kopřiva: Studijní program „Hygiena, technologie a ekologie potravin“	10/20–21
Krajíčková: „Žena spotřebitelka“	3/18–19
Letní Flora Olomouc 2003.....	1/19, 2/18

Litomyšl 2004 – národní výstava hospodářských zvířat a soutěž škol	7/2, 10/2
Nabídka vyšších odborných škol.....	8/23
Pišanová: Nitrátová směrnice.....	8/18–19
Podkovářské dny	7/21
Představujeme vám – ÚVTIP Nitra.....	10/14–15
Představujeme SOU Želešice	9/16–17
Přehled mezinárodních výstav a veletrhů	5/27
Slavnostní znovuootevření (SOU Velká Chuchle).....	5/21
Svět barev a květinové krásy.....	10/24
Šrámek: Sdělení MŠMT ČR k výuce motorových vozidel	1/2
Techagro 2004 – mezinárodní veletrh.....	7/26–27
Tesařík: O čem se nám učitelé chemie neodvážili říct....	2/16–17
Tesařík: Předvánoční doporučení.....	4/23
Učebnice Obecné rybářství.....	5/24
Učebnice Pstruhařství.....	7/23–24
Vondruška: Den řemesel a setkání kovářů.....	4/13–14
Vondruška: Kalendář kovářských akcí.....	9/19
Vondruška: Krakování 2004	9/18
Vondruška: Hradec Královce a „Krakování 2003“	2/13–14
Historie/História	
Borbuliaková: Jubilejní rok SPV potravinářského v Krupine	1/17
Dytrtová: Z historie i současnosti SOŠ pro ochranu a tvorbu životního prostředí	4/19–20
Havlíčková: 80 roků poľnohospodárskych škôl v Malinove....	5/22
Krieg: 10. výročí SOŠ ve Veselí nad Lužnicí	4/20
Marek, Sekera: Projekt Thaer a Liebig v Kadani.....	3/20–21
Novák: Výrobci zemědělské techniky – bratři Sigmundové	5/23–24
Novák: – František Melichar	8/19–21
Novák: – Knotek a spol.	6/18–19
Novák: – Lanz Bulldog.....	9/20–21
Novák: – McCormick – Chicago, USA	10/27–28
Novák: – Umrath a spol.	7/22–23
Rozman: Alois Žert, Emanuel Gross.....	3/22–23
Rozman: Jan Tachecí	2/19
Rozman: Jan B. Uhlíř.....	7/24–26
Rozman: Karel Sigid.....	6/19
Rozman: Marie Hradilová	5/25–26
Rozman: Nedoceněný pedagogický odkaz – A. E. Komers	9/21–23
Rozman: Rudolf Treybal.....	8/22–23
Rozman: Stanislav Zelenka.....	4/22–23
Slanina: Odhalení restaurovaných soch v Kadani.....	4/21
Tesařík: Spoluzakladatel českého chemického názvosloví ..	10/26
Tesařík: Zakladatel moderní pedologie – V.V. Dokučajev ...	4/21
Zbytek: Historie SOUz v Horních Heřmanicích	10/25–26



ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.



**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Kalendář významných kovářských akcí

léto 2004

6. července – Svinařské řetězení 2004

0. ročník setkání kovářů na zámku ve Svinařích

Info: Ing. Jiří Nosek, 267 28 Svinaře 52
okres Beroun, pan Jiří Piskáček, mobil: 602 826 488
<http://www.svinare.com>

7. srpna

**Den řemesel a setkání kovářů ve Valašském muzeu
v přírodě**

Info: Valašské muzeum v přírodě, Palackého 147
756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Ing. Milan Gesierich, tel: 571 757 145

e-mail: gesierich@vmp.cz, <http://www.vmp.cz>

27. až 29. srpna – Hefaiston 2004

**23. ročník mezinárodního setkání uměleckých kovářů
na hradě Helfštýně**

Info: Mgr. Marcela Kleckerová, hrad Helfštýn
751 32 Týn nad Bečvou, tel./fax: 581 797 093
e-mail: helfstyn@volny.cz, <http://www.helfstyn.cz>

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorem ilustrace na obálce je Ing. Mírko Hrabě, SZeŠ Humpolec

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobny, PhD., SZÁŠ Piešťany;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU
Praha; Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR;
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing.
Ivan Jung, CSc., Slovenská poľnohospodárska
a potravinárska komora; Ing. Břetislav Kábele,
SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISŠ Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV PEF
MZLU Brno; Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice; doc. Ing.
Milan Slavík, CSc., KP ČZU Praha; PhDr.
Pavel Sýkora, MZe ČR